

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra profesního a personálního rozvoje

**Orientace a informovanost žáků základní školy v oblasti
odborného vzdělávání ve zvoleném regionu**

Bakalářská práce

Autor: **Ladislava Zvoníčková**

Vedoucí práce: doc. PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.

2019

Zadávací list

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Orientace a informovanost žáků základní školy v oblasti odborného vzdělávání ve zvoleném regionu

vypracoval/a samostatně a citoval/a jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použil/a, a které jsem rovněž uvedl/a na konci práce v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědom/a, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědom/a, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědom/a, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou.

.....

V ..... dne .....

Poděkování:

Děkuji zejména paní doc. PhDr. Radmile Dytrtové, CSc. za trpělivost a cenné, odborné rady při zpracování a metodickou pomoc. Dále děkuji svému tatínkovi a mamince za odborné rady a racionální mysl a Kamile Semanské za inspiraci.

Abstrakt

Cílem této práce je zjištění míry informovanosti žáků posledních ročníků základních škol o možnosti studia na odborných školách a také to, co žáky při volbě dalšího studia nejvíce ovlivňuje, jaké mají o dalším vzdělání představy, co od něj očekávají, ale také, jaké mají vůči školám určitého typu předsudky.

Klíčová slova

Vzdělávání, odborné školy, informovanost, žák, motivace

Abstract

The aim of this work is to find out the level of awareness of the pupils of the last year of primary schools about the possibilities of study at vocational schools as well as what pupils are most influencing in the selection of further studies, what the expectations of what they expect from education, of a certain type of prejudice.

Key worlds

Education, vocational schools, awareness, school pupil, motivation

Obsah

ÚVOD	7
1 Cíl a metodika práce.....	9
2 Teoretická část práce	10
2.1 Volba povolání	11
2.1.1 Škola.....	13
2.1.2 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	14
2.1.3 Výchovní poradce	16
2.2 Aspekty působící na volbu povolání	19
2.2.1 Osobnost žáka.....	19
2.2.2 Schopnosti.....	19
2.2.3 Motivace	21
2.2.4 Zájmy.....	23
2.2.5 Hodnoty	24
2.2.6 Prestiž povolání	25
2.2.7 Kariérový rozvoj.....	26
2.3 Informační prameny.....	30
2.3.1 Důležité odkazy	30
2.3.2 Doporučená literatura	31
2.3.3 Akce, programy, veletrhy	31
3 PRAKTICKÁ ČÁST.....	34
3.1 Dotazníkové šetření – předpokládané výsledky	34
3.2 Dotazníkové šetření – příprava.....	36
3.2.1 Výsledky průzkumu a hodnocení	37
4 ZÁVĚR.....	53
5 Seznam použitých zdrojů.....	55
6 Seznam obrázků, tabulek a grafů	59
7 Seznam příloh	61
8 Přílohy	62

ÚVOD

V posledním století došlo ve školství k velkému progresu. Počet škol se neustále zvyšuje, a to hlavně v oblasti soukromé a stejně tak i odbornost vyučovaná na jednotlivých školách. Vývoj civilizace s sebou přináší i vyšší počet odborníků ve více oblastech než dříve. Dnes je tedy možné studovat téměř cokoliv, na co si člověk vzpomene. Možností je tedy nepřehledné množství, ale věková hranice, v níž se člověk – tedy žák – musí rozhodnout, jak se svým životem naložit a kterým směrem se vydat, se vůbec nezměnila. I když je jasné, že děti dnešní doby dospívají daleko rychleji než generace starší a to zejména díky podstatně snažší informovanosti o čemkoliv, může být výběr školy a správného oboru pro žáka stejný problém, jako byl pro žáky starších generací. Informační prameny jsou tak rozsáhlé, že dosáhnout potřebných informací a tím mnohem snáze dosáhnout kýžených úspěchů je téměř bezproblémové. Otázkou tedy zůstává, jak jsou žáci těchto pramenů schopni využívat a zda má rodič a pedagog stále alespoň nějaký vliv na žákovo rozhodování.

Velkým problémem posledních let je nedostatek žáků odborných škol a odborných učilišť. Důvodem mohou být předsudky vůči studiu, po jehož absolvování žák získá nejen maturitu, ale i výuční list. Někteří žáci mívají pocit, že studium na odborných školách je lehčí, nemusí toho tolik znát a polovinu času stráví tvůrčí činností, což v jejich představách znamená prokrastinaci. Mylně se domnívají, že na odborném učilišti není potřeba dodržovat školní docházku a že po dovršení plnoletosti jim pedagog nemůže nic udělat. Navíc rodič se žádné informace bez souhlasu žáka nedozví, tudíž mohou doma lhát o svých výsledcích, a pokud by je ze školy vyloučili, tak se zkrátka přihlásí na školu jinou, v extrémních případech i na tu samou školu, ze které byli odejiti. Ve skutečnosti je však realita zcela odlišná. Žáci musí prokázat daleko vyšší úsilí při studiu a k tomu být navíc zruční, umět používat logické myšlení, dodržovat předpisy ochrany zdraví při práci, být do výuky řádně ustrojeni. Mimo učení se teoretickým předmětům musí pravidelně nacvičovat a procvičovat úkony spojené s praktickou činností, a pokud by tak nedělali, okamžitě na kvalitě jimi odvedené práce vyjde najevo jejich nepřipravenost. Musí umět propojovat znalosti z teoretických předmětů s praktickou činností. Pravdou je i fakt, že s výučním listem mají daleko lepší pozici při uplatňování na trhu práce. Například od roku 2016

se mluví o obrovském nedostatku IT specialistů. V roce 2018 chybělo na těchto pozicích kolem 20 000 zaměstnanců.

Nedostatek pracovníků na specializovaných postech má za následek motivování potencionálních pracovníků vysokými platy, což je i významný stimul pro žáky. Tento fakt totiž neuniká ani jim, a proto si povolání volí s vědomím, že se po úspěšném absolvování studia mohou dostat na post s výhodným finančním ohodnocením. Výhodu pro žáky je i praxe, kterou v oboru musí absolvovat, neboť po úspěšném složení závěrečných zkoušek si firmy, ve kterých žáci své praxe absolvovali, nejspokornější a nejperspektivnější z žáků často ponechávají jako své zaměstnance a školní praxi jim započítávají i jako praxi pracovní.

Na následujících stranách své bakalářské práce se zaměřím na to, jak jsou žáci informováni, o možnostech studia na SOU a OU, jaký mají o studiu na takových školách názor a co je vedlo k tomu si zvolit právě tu školu, kterou si zvolili, a jakáže škola to byla.

1 Cíl a metodika práce

Cílem této bakalářské práce je zjistit, jak jsou žáci devátých tříd základních škol informováni o možnosti studia na odborných školách. Zda mají zájem si své vzdělání rozšiřovat, a jaké k tomu mají možnosti. Jestli je základní škola schopna žáka na volbu povolání kvalitně připravit. Jak volbu povolání ovlivňují rodiče, spolužáci, vrstevníci, idoly apod., do jaké míry je všechny tyto faktory ovlivňují a jak moc je formují. Jaké jsou jejich představy o jejich dalším studiu po ukončení základní školy, zda si budou volit studium na odborné škole a zda mají vůči studiu na SOŠ a SOU předsudky.

Metodika práce je dotazníkové šetření provedené na základních školách v Praze, jejichž výsledky analyzuji v praktické části této práce pomocí grafů a slovního hodnocení. Některé dotazníky jsou pro ukázkou v příloze.

2 Teoretická část práce

V teoretické části práce se zaměřím na téma volby povolání tak, jak tuto problematiku vidí odborníci. Co je pro žáka stojícího před touto složitou volbou na celé záležitosti nejtěžší a proč. Jestli jsou žáci teoreticky dostatečně informovaní o možnostech studia, které je má připravit na budoucí povolání a jak vysokou míru sebepoznání mohou v tomto věku vůbec dosáhnout, aby bylo jejich rozhodnutí pro jejich budoucnost přínosné. Což je právě jedním z důvodů, proč za děti často rozhodují o jejich budoucnosti rodiče. Shrnula jsem, jaký systém podpory žákům nabízí stát. Jak žáka podporuje a připravuje škola, jak konkrétně mohou žákům pomoci jednotliví pedagogičtí pracovníci. Zahrnutí volby povolání v rámcovém vzdělávacím programu a ve kterých předmětech s ní žáci přijdou do kontaktu. Vysvětlím jednotlivé pedagogické funkce související s tímto úkolem.

Důležitým faktorem ovlivňující budoucnost žáků jsou i různé aspekty, jako např. osobnost žáka, motivace nebo jeho nadání a schopnosti, které jsou podstatné pro výkon jednotlivých povolání. Potřeby rozvedu z hlediska 3 nejvýznamnějších světových psychologů, z nichž každý na věc pohlíží z jiného úhlu a vytvořili jednoduché soustavy nezákladnějších potřeb člověka. Součástí jsou i zájmy, o které činnosti žák jeví zájem a jak souvisí se studiem na středních školách, případně školách vysokých a s následným zaměstnáním. Neopomenutelné jsou i hodnoty, tedy to, co je pro žáka v jeho životě nejdůležitější, uvedu základní rozdělení hodnot podle českých psychologů. A věnovat se budu i prestiži povolání, která má při výběru střední školy značný vliv. Žáci nepůjdou studovat obor, ve kterém by se později cítili nekomfortně. Rozvedu i s tím spojený kariérový rozvoj jako samostatné podtéma.

Další Podkapitolou jsou informační prameny. Tlak médií na žáky, podprahové reklamy, reklamy celkově. Neopomenutelné internetové zdroje jakožto i zdroje publicistické. Odkazy na státní i nestátní instituce, které zaujímají významné místo na poli vzdělávání a následného uplatňování absolventů na trhu práce. Nejrůznější akce, programy a veletrhy škol, dny otevřených dveří, kdy si žáci mohou prohlédnout prostředí školy ještě před tím, než se rozhodnou zda se ke studiu na té konkrétní škole přihlásí. Velkolepá je Schola pragensis, každoroční veletrh škol, kde má žák nejlepší příležitost prohlédnout si nabídky nejrůznějších škol na jednom místě, pohovořit s aktuálně studujícími žáky i absolventy a učiteli a získat odpovědi na veškeré otázky ohledně daného oboru a studia.

2.1 Volba povolání

Volba povolání je pro člověka klíčovou a jednou z nejdůležitějších v jeho životě. Předurčuje celý jeho pozdější profesní vývoj a úzce souvisí i s kvalitou životní úrovně v dospělosti. Zároveň se jedná o jednu z nejtěžších voleb, které musí člověk ve svém životě učinit. Mojžíšek (1981, s. 174-175) říká, že pokud je člověk vhodně umístěný, tak je jeho předpokladem být samostatnou, vyrovnanou osobností se společenskou hodnotou své práce, být sociálně jistý a to vše brání negativním a depresivním prožitkům, neurotizaci a porušení stability osobnosti. Pokud člověk nemá dořešeno profesní zaměření, objevuje se nesoulad možností a povinností, člověk není spokojen s prací, je neklidný, nejistý, dostává se do konfliktních situací a má pocit méněcennosti. Pokud ale toto dořešeno je, je schopen usilovat o zdravou seberealizaci, má lepší předpoklady pro vyrovnaný rodinný život a je schopen zabezpečit své děti.

Velmi nelehkou a komplikovanou tuto volbu činí mimo jiné i fakt, že rozhodnutí musí přijít ve velmi nevhodnou dobu z hlediska vývoje člověka. Žák v tomto věku nemůže plně chápat důležitost volby povolání a nemůže být plně orientován v pracovním prostředí, které by mu volbu usnadnilo. Zároveň nemá schopnost plnohodnotného sebehodnocení. Hladů (2004, s. 142-143) uvádí, že děti subjektivně vnímají volbu povolání jako obtížný úkol.

Podle Strádala a Nouzové (1995, s. 2) má tzv. prvotní volba povolání zvlášť důležitý význam v celém procesu profesní orientace. Je svým způsobem nejsložitější, protože poskytuje nejvíce možností a velkou měrou profesní orientaci směřuje, čímž ovlivňuje jak blízkou, tak i vzdálenější budoucnost u dospívajících. Proto je někdy označována také jako **první směrová volba** (srov. Koščo, 1971, s. 58). Jakákoliv další změna volby povolání je touto první silně ovlivněna a ve své podstatě se žádná další volba neodchýlí od směru, kterým se žák původně vydal. Protože čím větší bude odchylka od původního směru, tím hůře bude cíl dosažitelný. Strádal (2001, s. 153) tuto problematiku popisuje na velmi jednoduchém a snadno pochopitelném příkladu: Je to srovnatelné s vlakovým nádražím. Pokud nastoupíte do vlaku, tak sice můžete během jízdy přestoupit a rozhodovat tak o své další cestě. Ale základní směr jízdy už je dán, a čím více se budete směr snažit změnit, tím více sil vás to bude stát.

Pavelková (1990, s. 42) ve své publikaci upozorňuje, že výběr profese není chvilkovým rozumovým řešením. Vždy vystupuje jako výsledek dlouhodobého procesu sebeurčení člověka v profesním světě a je neoddelitelný od rozvoje osobnosti jakožto celku. Tento proces může být aktivní a efektivní, pokud je na to osobnost člověka připravena. Profesní orientace má jako hlavní úkol aktivizovat proces profesního sebeurčení, který ale pravděpodobně není možný bez celkové orientace žáků na budoucnost. Je tedy potřeba učit žáky strategie životního plánování.

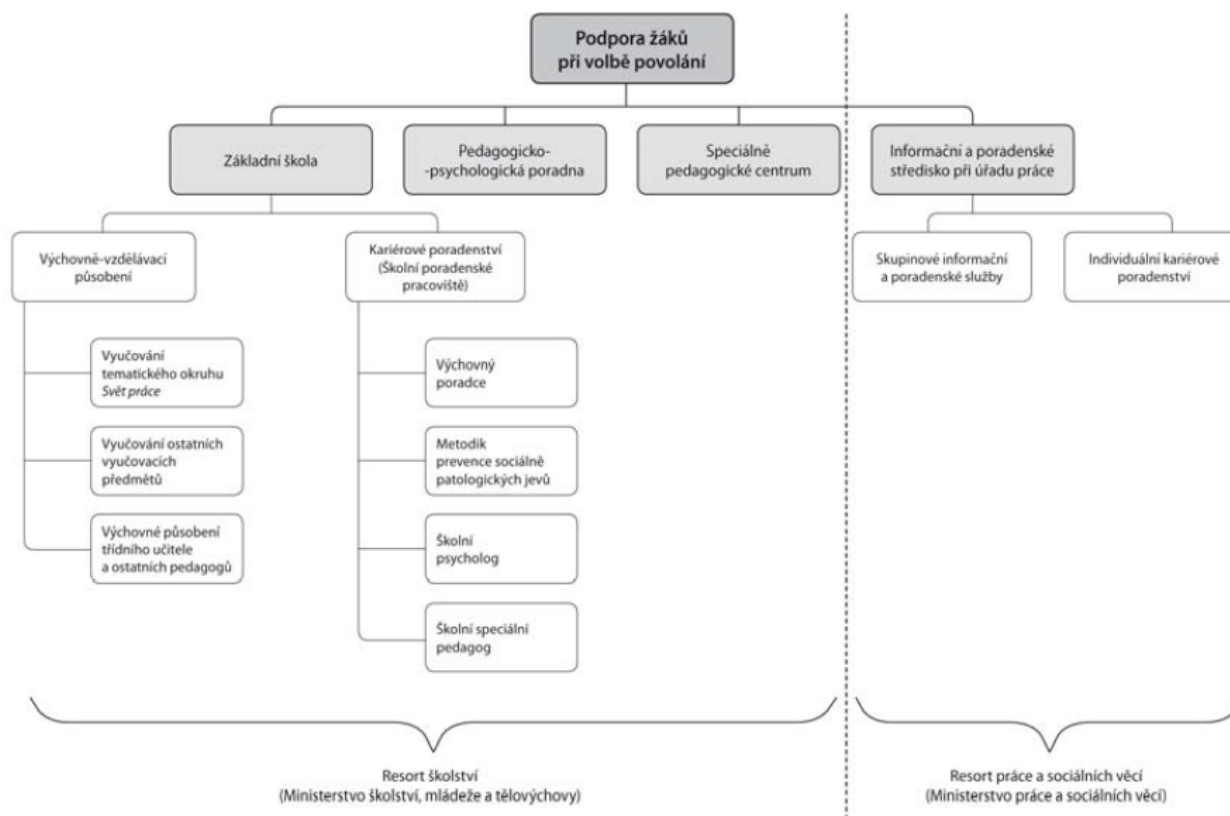
Ač se jedná o jedno z nejdůležitějších životních rozhodnutí, žákům tuto volbu velice stěžuje nízká připravenost. Hladío (2008, s. 5) říká, že nepříznivými faktory jsou fakta, že:

- **Jsou žáci málo informovaní o světě práce a jednotlivých povoláních,** požadovaných znalostech, o zdravotních podmínkách, a zejména o skutečném výkonu povolání a jeho možnostech uplatnění se na trhu práce
- **Žáci neznají školský systém** (nároky každého typu a stupně školy, učební plány, jejich zaměření aj.).
- **Žáci nedosahují dostatečného stupně sebepoznání,** nemají přehled o vlastních schopnostech, své způsobilosti, svém nadání, psychických a fyzických předpokladech atd.
- **Žáci nemají dlouhodobou perspektivní orientaci** (zaměřují se převážně na bezprostřední cíle) a **nemají jasné představy o vlastní budoucnosti.**

I z těchto důvodů se žáci před touto důležitou volbou radí a inspirují ve svém okolí. Nejvýznamnějším poradcem jim často bývá **rodina**, nemalý význam má pro ně i **škola**.

Shrnutí podpory žáků zobrazuje obrázek č. 1. Na některé složky se zaměřím v následujících kapitolách.

Obr. č. 1 Systém podpory žáků při volbě povolání

Zdroj: <http://www.vychovavzdelavani.cz/uvod/>

2.1.1 Škola

Škola hraje jednu z hlavních rolí pro žáka, který stojí na prahu velice důležitého a složitého rozhodnutí volby střední školy. Škola je na toto připravena a poskytuje žákům širokou škálu poradenské pomoci. V první řadě je to sám třídní učitel, na koho se žáci mohou obrátit. Učitel žáky zejména vzdělává podle rámcového vzdělávacího programu v oblasti Světa práce. Pokud má třídní učitel navíc postgraduální vzdělání, které se specializuje na poradenskou činnost, je to pro žáka nejlepší a nejjednodušší cesta, jak se dostat k potřebným radám a informacím.

Pokud rozšiřující vzdělání učitel nemá, odkáže žáka na odborníky v dané problematice. V rámci školy se jedná nejčastěji o školního psychologa. V případě speciálních vzdělávacích požadavků žáka je k dispozici školní speciální pedagog a školní metodik prevence. Jestliže škola nemá přímo ve svých prostorách daného odborníka, posílá žáky do pedagogicko-psychologických poraden nebo speciálně pedagogických center. Toto určuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

vyhláškou 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Třídní učitel

Pedagogický pracovník, který je definován právním výkladem MŠMT k § 23 zákona o pedagogických pracovnících, je pracovník, se kterým se žáci dostávají do kontaktu jednoznačně nejčastěji. Nespornou výhodou třídního učitele je fakt, že zná žáky jednotlivě a nejlépe ze všech ostatních pedagogických pracovníků. A to nejen na školní úrovni, ale zná žákovu životní úroveň, jaké má žák domácí zázemí a jaké provozuje mimoškolní aktivity. To je i důvod, proč všichni ostatní pedagogové při řešení problému s žákem konzultují danou problematiku právě s ním. Informace, které může o žácích poskytnout třídní učitel, jsou velice důležitým aspektem při řešení problémů či správném určení žakových potenciálů a volbě střední školy, tak, aby žák uplatnil své nejlepší dovednosti a znalosti. Třídní učitel ovšem nespolupracuje pouze se žáky a pedagogickými pracovníky, ale také s rodiči.

2.1.2 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) je vydán a novelizován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a zároveň je součástí tzv. Bílé knihy (Národní program rozvoje a vzdělávání v ČR). Rámcový vzdělávací program určuje, co základní školy musí dodržet při tvorbě svých školních vzdělávacích programů.

RVP ZV je rozdělen do devíti oblastí vzdělání, kdy každá oblast je rozdělena do jednotlivých předmětů:

- **Jazyk a jazyková komunikace** (*Český jazyk a literatura, Cizí jazyk*)
- **Matematika a její aplikace**
- **Informační a komunikační technologie**
- **Člověk a jeho svět**
- **Člověk a společnost** (*Dějepis, Výchova k občanství*)
- **Člověk a příroda** (*Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis*)
- **Umění a kultura** (*Hudební výchova, Výtvarná výchova*)
- **Člověk a zdraví** (*Výchova ke zdraví, Tělesná výchova*)
- **Člověk a svět práce** (*Volba povolání*)

Svět práce

Svět práce je tematický okruh rámcového vzdělávacího programu, který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Navazuje na předmět Výchova k volbě povolání a věnuje se přípravě žáků na volbu povolání a jeho časová dotace pro 2. stupeň základní školy je minimálně 3 vyučovací hodiny.

Podle Hladá (2008, s. 11) má vzdělávací oblast Člověk a svět práce u žáků utvářet a rozvíjet potřebné klíčové kompetence pro správnou volbu povolání tím, že je vede k:

- pozitivnímu vztahu k práci;
- chápání pracovní činnosti a práce jako příležitosti k sebeaktualizaci, seberealizaci, a k rozvíjení podnikatelského myšlení;
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách duševní a fyzické práce
- osvojení potřebných dovedností a poznatků, které jsou významné pro volbu profesního zaměření, pro další životní a profesní orientaci a pro uplatnění na trhu práce.

Co se od žáka po absolvování toho předmětu očekává, je shrnuto v obrázku č. 2

Obr. 2 Očekávané výstupy a učivo Světa práce

<p>SVĚT PRÁCE</p> <p>Očekávané výstupy</p> <p>žák</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ <i>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí</i>
➤ <i>posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy</i>
➤ <i>využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání</i>
--

Učivo

- **trh práce** – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce
- **volba profesní orientace** – základní principy; sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb
- **možnosti vzdělávání** – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby
- **zaměstnání** – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů
- **podnikání** – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

Zdroj: Jeřábek, Tupý (2005, s. 86)

2.1.3 Výchovný poradce

Výchovný poradce je pedagog, kterého pověřil touto funkcí ředitel školy a jenž absolvoval specializační studium nebo také můžeme říct speciální postgraduální studium. To je zakotveno ve vyhlášce č. 317/2005 Sb. § 8 odst. 1, která říká, že absolvent studia pro výchovné poradce získá specializaci v základním oboru zaměřenou na oblast psychologie, pedagogiky a speciální pedagogiky. Pro výkon specializované metodologické činnosti výchovného poradce je tato specializace předpokladem.

Výchovný poradce působí na všech typech škol a jeho hlavním úkolem je informovat žáky o možnostech dalšího studia. Kromě předávání informací působí také jako poradce, pořádá různé exkurze, besedy, odborné přednášky apod. Úzce spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou a úřadem

práce (viz obr. 3). Velmi významnou roli hraje pro žáky velmi nadané, žáky s různými poruchami a také pro žáky, kteří nemají dostatečné domácí zázemí. Podle Hlaďa (2008, s. 21) výchovný poradce velmi úzce kooperuje s rodiči, třídními učiteli, školním psychologem, školním metodikem prevence, speciálním pedagogem a ostatními pedagogy. Dále spolupracují s informačními a poradenskými středisky, kde kolektují nejnovější informace o vývoji světa práce. V případě žáků se zdravotním omezením spolupracují výchovní poradci také s dětskými lékaři a psychology, případně dalšími odbornými pracovníky.

Obr. 3 Provázanost jednotlivých úrovní poradenských služeb při volbě povolání

Zdroj: Úlovcová, Strádal (2002)

Pospíšilová a Tyšer (2003, s. 7) říkají, že výchovný poradce je pedagog, který je odborně připraven pro výchovné poradenství, pomáhá při profesní orientaci a řešení výchovných otázek, z hlediska pedagogického, psychologického a sociálního věnuje zvláštní pozornost poruchám dětí a mládeže, zjišťuje je, provádí prevenci a napravuje je.

Práce výchovného poradce je velmi náročná, protože kromě této funkce má pedagog také běžnou vyučovací povinnost. Navíc je činností výchovného poradce zatížen nemalou administrativní agendou.

Školní psycholog

Školní psycholog plní stejnou funkci jako pedagogicko-psychologické poradny s tím rozdílem, že jeho působíště je přímo ve škole nebo většinou na více školách. Spolupracuje nejen s žáky, ale také s jejich rodiči a dalšími pedagogickými pracovníky. Podle vyhlášky MŠMT ČR č. 72/2005 Sb. (zákon č. 563/2004 Sb.) činnost školního psychologa zahrnuje: *diagnostiku a depistáž a to v následujících bodech:*

1. Školní psycholog spolupracuje při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání
2. Provádí depistáž specifických poruch učení na základních a středních školách
3. Diagnostikuje žáka při vzdělávacích a výchovných problémech
4. Depistuje a diagnostikuje nadané děti/žáky
5. Zjišťuje sociální klima ve třídě
6. Screeninguje, vytváří ankety či dotazníky ve škole

Školní speciální pedagog

Je to pedagogický pracovník, který se zaměřuje na výchovu a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich včlenění mezi žáky bez postižení. Se zánikem tzv. speciálních škol v roce 2005 se školní speciální pedagog stal žáky velice vyhledávaným.

Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních stanovuje standardní činnosti školního speciálního pedagoga takto:

1. *Podílí se na vytváření programu poskytování pedagogicko-psychologických poradenských služeb ve škole, včetně programu primární prevence*
2. *Komunikuje s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci*

2.2 Aspekty působící na volbu povolání

Žáka při rozhodování ovlivňuje a formuje řada aspektů a to jak pozitivně, tak i negativně. Od prostředí, ve kterém se žák pohybuje, přes rodinné vztahy a vliv rodičů, spolužáky a vzory až po vrozené dispozice a povahové rysy. V této kapitole se zaměřím na ta nejdůležitější a nejvýraznější z nich. Často ve své práci zdůrazňuji vliv rodičů, avšak kapitola „rodiče“ zde obsažena nebude, protože rodič je svým způsobem zastoupen ve všech následujících podkapitolách.

2.2.1 Osobnost žáka

Osobnost hraje ve volbě povolání jednu z nejdůležitějších rolí. Osobnost je chápána jako soustava vlastností, která tvoří člověka jedinečným z hlediska jeho chování. Obecně můžeme říct, že je to soustava vlastností biologických, psychologických a sociálních. Hans Eysenck dělí osobnost do dvou skupin:

Extraverze a introverze

Stabilita a labilita

Toto rozdělení založil na klasické Galénově teorii temperamentu, kterou rozlišujeme 4 typy osobnosti:

Flegmatik – člověk klidné povahy, kterému je vše tzv. „jedno“, máloco ho vyvede z míry, je pomalý, ale spolehlivý

Cholerik – nejdramatičtější ze všech typů povah, je energický a velmi snadno vznětlivý, avšak jeho reakce netrvají dlouho, stejně rychle, jak se rozčílí, tak rychle se zase uklidní

Sangvinik – energický člověk v dobrém slova smyslu, myslí pozitivně, je společenský a veselý

Melancholik – člověk, který velmi špatně nese změny, je spíše pesimistický, přecitlivělý a pomalý

2.2.2 Schopnosti

Schopnosti jsou podmíněné různou mírou nadání, kterým žák disponuje a lze o nich mluvit až v okamžiku, kdy jsou již rozvinuté soustavou vzdělání, nácviků a zkušeností. Říčan (2007, s. 73) tvrdí, že lze schopnost vysvětlovat jako potenciál, možnost i učenlivost pro tu či onu činnost.

Vendela (2008, s. 59-60) schopnosti rozdělil do devíti skupin:

Schopnosti řídicí

Schopnost organizovat, řídit činnost, řídit ostatní k dosažení co nejlepších výsledků.

Schopnosti technické

Manuální dovednost, schopnost pracovat s různým nářadím, stroji apod.

Schopnost matematického myšlení

Schopnost počítat podle vzorců a matematických pravidel.

Prostorová představivost

Orientace v prostoru, vyžaduje přesnost.

Schopnosti jazykové

Lingvistické schopnosti, schopnost zvládat nejen vlastní jazyk, ale i cizí řeči jak mluvou, tak písemnými projevy.

Schopnosti administrativní

Schopnost tvoření přesné agendy, zakládání dokumentů, psaní formální i neformální korespondence.

Schopnosti sociální

Schopnost sociálního cítění, taktu, slušného vyjadřování, schopnost práce s lidmi.

Schopnosti umělecké

Schopnost uměleckého cítění a projevu, např. v oblasti hudby, malířství, sochařství či divadla.

Schopnosti vědeckého myšlení

Schopnost chápat využívat zákonitosti a možnosti vědy, využívání matematických vzorců a pravidel v praxi atd.

Pro tyto schopnosti Vendel (2008, s. 60) vytvořil hodnotící škálu, která má 4 stupně:

podprůměr – průměr – nadprůměr – špičková úroveň

2.2.3 Motivace

Obecně platí jednoduchá rovnice, která říká, že když je jedinec dostatečně chválen a odměňován za své úspěchy, zvyšuje se jeho sebedůvěra a tím se zvýší i motivace.

Pedagogický slovník (Průcha a spol., 1998, str. 135-136) říká, že motivací obecně rozumíme souhrn vnitřních i vnějších faktorů, které:

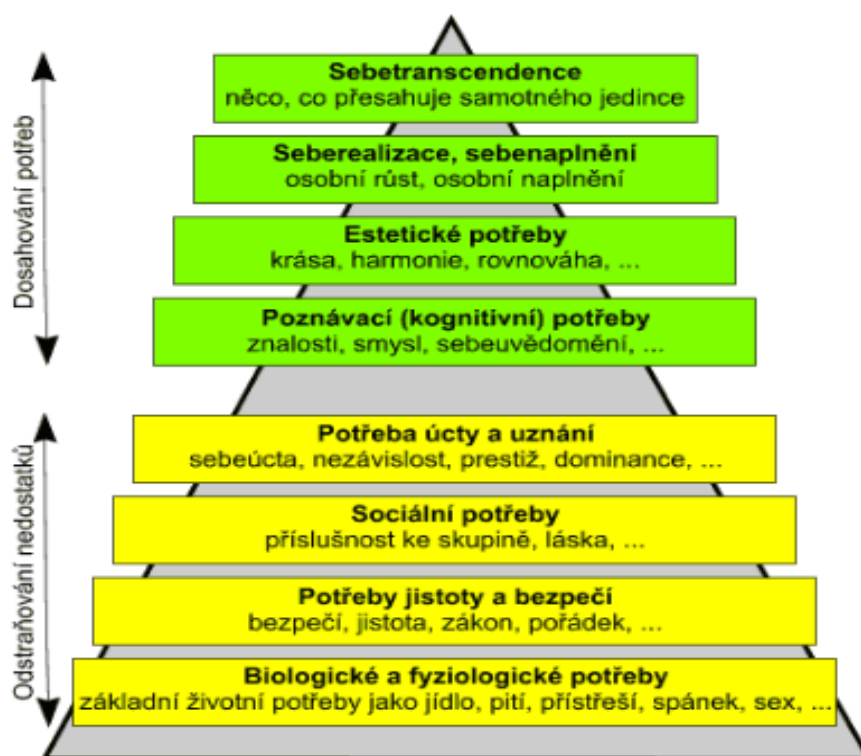
- 1) Vzbuzují, aktivují, dodávají energii lidskému jednání a prožívání
- 2) Zaměřují toto jednání a prožívání určitým směrem
- 3) Řídí jeho průběh, způsob dosahování výsledků
- 4) Ovlivňují též způsob reagování jedince na své jednání a prožívání, jeho vztahy k ostatním lidem a ke světu

Motivací se zabývá řada teorií, mezi nejznámější patří:

- Teorie potřeb A. H. Maslowa
- McClellandova teorie potřeby dosáhnout úspěchu
- Adamsova teorie spravedlivé odměny
- Teorie očekávání V. H. Vrooma

Teorie potřeb Abrahama H. Maslowa je zřejmě tou nejznámější a zobrazuje jí obrázek č. 4. Zkráceně řečeno, potřeby jsou jako pyramida a pokud nejsou uspokojeny základní potřeby, nemohou být dosaženy ani potřeby vyšší.

Obr. č. 4 Maslowovy hierarchie potřeb

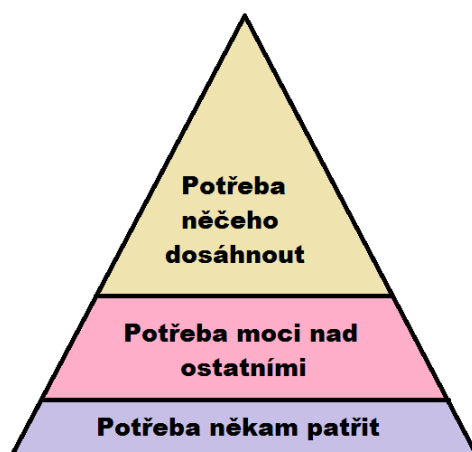

Zdroj: www.vedeme.cz/pro-vedeni/kapitoly-vedeni/65-teorie-motivace/85-teoriemotivace.html

Americký psycholog David McClelland přišel s teorií potřeby úspěchu (*Need Achievement theory*), která má 3 stupně. Je to tedy potřeba:

- 1) Někam patřit
- 2) Moci nad ostatními
- 3) Něčeho dosáhnout

Obr. č. 5 McClellandova teorie potřeby úspěchu

Zdroj: upraveno podle www.managementmania.com

Teorie spravedlivé odměny J. Stacy Adamse říká, že lidé hodnotí spravedlivý poměr mezi tím, jak jsou za dané úsilí ohodnoceni a zda jsou ostatní hodnoceni stejným poměrem. Přeneseno do pedagogického prostředí to znamená, že pokud je jeden žák hodnocen za stejný výkon hůře než jiný spolužák, či je méně chválen, působí to na něj demotivačně a o to méně snahy do studia vloží.

2.2.4 Zájmy

Vlastní zájmy, záliby a volnočasové aktivity mohou žáka přivést k budoucnosti taktéž. U dívky, která se od útlého dětství věnuje sportovnímu tanci, je vysoká pravděpodobnost, že bude svou kariéru nadále rozvíjet a přihlásí se ke studiu na taneční konzervatoř. Tyto zájmy utváří ve velké míře rodiče, kteří své dítě přihlásí do některého ze zájmových kroužků. Ty nejčastěji provozuje buď škola, nebo některá z volnočasových institucí, které vedou pedagogičtí pracovníci (jako například domy dětí a mládeže). Pokud se dítěti tato aktivita zalíbí, často u ní zůstává i v pozdějším věku. Zejména u sportovců toto může znamenat slibnou kariéru. Ovšem nejen u sportovních odvětví, ale i u zájmů o vědomosti se záliby mohou projevit při volbě povolání. Záliba ve čtení či historii, vědách apod. se může v neustálém prohlubování znalostí zúročit úplně stejně, jako pohybové a manuální schopnosti.

Kohoutek (2002, s. 214) za zájmy považuje snahy člověka o rozšíření jeho horizontu ve formě prohloubeného vědění o něčem. Takový člověk je charakterizován kladným a citlivým hodnocením skutečností, ale také snahou

skutečně poznat a konat činnosti s ní spojené. Zájmy, jež mají převážně rekreační charakter, označujeme jako koníčky.

2.2.5 Hodnoty

Prudký a kol. (2010, s. 185-186) ve své publikaci s názvem *Studie o hodnotách* rozlišuje 6 základních principů hodnot:

- 1) Pravda
- 2) Krása
- 3) Užitek
- 4) Láska k lidem
- 5) Moc
- 6) Bůh / moudrost

Podle toho k jakému principu se žák nejvíce přiklání, můžeme určit jeho hodnotovou orientaci, kterou Čačka (2000, s. 345) rozdělil na 6 typů:

- Člověk teoretický
- Člověk estetický
- Člověk ekonomický
- Člověk sociální
- Člověk mocenský
- Člověk typu náboženského

Hodnoty, ke kterým žák inklinuje nejvíce, úzce souvisí s výchovou, neboť právě od rodičů děti hodnoty přebírají. Dítě vyrůstající v prosperující, ekonomicky výborně založené rodině, bude s největší pravděpodobností za nejvyšší hodnotu bytí považovat materiální zajištění, protože ztratit vysokou životní úroveň by pro něj mohlo znamenat pocit méněcennosti. Důležitým aspektem je ale i povaha jedince, která hodnoty přetváří. Důležitou roli v tomto hraje pedagog – zejména třídní učitel, který by měl žákům hodnoty upravit do jakési „zdravé míry“. Zformovat žáky tak, aby z nich byli plnohodnotní, dospělí jedinci, se zdravým rozumem a zářnou budoucností za využití všech svých potenciálů.

2.2.6 Prestiž povolání

Rozhodujícím faktorem je i prestiž zvoleného povolání, která je psychologickým slovníkem vysvětlena jako vážnost, kterou jedinec požívá v určité společnosti, ale nezávisí přímo na majetku či příjmech. Největší prestiží se vyjmají vysoké funkce v sekci řízení státu, dále povolání vysoce odpovědná a vyžadující vědomosti na špičkové úrovni (Hartl a Hartlová, 2009, s. 450).

V roce 2016 proběhl poslední průzkum s názvem „Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění SVVM SOÚ AV ČR“, který pravidelně provádí Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR. Jeho cílem je zjistit, jak velkou prestiž mají jednotlivá povolání pro obyvatele ČR ve věku od 15 let.

Tabulka 1: Prestiž povolání (průměrné bodové hodnocení) v letech 2004-2016

Profese	11/2004		6/2007		6/2011		6/2013		2/2016	
	prům.	poř.	prům.	poř.	prům.	poř.	prům.	poř.	prům.	poř.
Lékař	89,5	1.	89,8	1.	89,1	1.	91,5	1.	90,2	1.
Vědec	80,7	2.	81,8	2.	75,4	2.	76,3	2.	77,2	2.
Zdravotní sestra					73,9	3.	74,8	3.	72,9	3.
Učitel na vysoké škole	78,5	3.	78,2	3.	72,4	4.	74,6	4.	72,9	4.
Učitel na základní škole	71,3	4.	70,7	4.	70,3	5.	71,1	5.	70,8	5.
Soudce	64,8	6.	65,0	7.	61,0	7.	66,3	6.	64,0	6.
Projektant	64,1	7.	65,5	6.	61,7	6.	62,6	8.	61,2	7.
Programátor	66,3	5.	65,7	5.	60,8	8.	59,7	9.	59,7	8.
Soukromý zemědělec	59,1	10.	59,0	8.	60,3	9.	63,9	7.	58,2	9.
Policista	47,6	20.	52,1	13.	53,9	11.	55,7	10.	56,3	10.
Starosta	60,1	8.	57,4	9.	52,6	14.	53,1	13.	54,1	11.
Voják z povolání	44,8	22.	46,4	21.	48,3	17	49,7	16.	53,6	12.
Truhlář	50,8	16.	51,4	14.	53,2	12.	55,6	11.	52,0	13.
Účetní	53,5	14.	51,3	15.	54,1	10.	52,3	14.	50,4	14.
Majitel malého obchodu	51,2	15.	50,1	16.	51,4	15.	54,8	12.	50,1	15.
Profesionální sportovec	56,1	11.	55,6	10.	51,2	16	47,6	18.	49,3	16.
Opravář elektro	50,2	17.	49,7	18.	-	-	-	-	-	-
Soustružník	47,7	19.	49,0	19.	-	-	-	-	-	-
Manažer	59,4	9.	55,4	11.	53,0	13	50,2	15.	48,8	17.
Ministr	53,8	13.	50,0	17.	38,0	24	37,9	24.	46,5	18.
Stavební dělník					48,1	18	49,3	17.	44,0	19.
Bankovní úředník	50,2	18.	48,7	20.	46,9	19	45,7	19.	42,4	20.
Novinář	54,4	12.	53,0	12.	46,5	20	43,8	21.	41,2	21.
Kněz	46,1	21.	43,2	22.	42,8	22	38,0	23.	41,2	22.
Prodavač	42,8	24.	41,5	23.	43,6	21	44,7	20.	40,3	23.
Sekretářka	43,7	23.	40,5	24.	41,4	23	40,0	22.	37,3	24.
Poslanec	39,9	25.	36,5	25.	27,0	26	25,1	26.	31,2	25.
Uklízečka	29,4	26.	29,0	26.	34,0	25	34,2	25.	28,9	26.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 15.2.2016, 1080 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z průzkumu je patrné, že dlouhodobě nejuznávanějším povoláním je lékař. Tohoto povolání si nejvíce váží lidé napříč všemi věkovými kategoriemi. V závěsu za ním jsou pak vědec, zdravotní sestra a učitel na vysoké a základní škole. Jak dokazuje tabulka, uznání u těchto povolání se v průběhu let podstatě nemění.

2.2.7 Kariérový rozvoj

Správný výběr školy je velmi důležitý pro budoucí rozvoj osobní kariéry, protože jak už bylo řečeno, v průběhu kariéry je velmi obtížné měnit specializaci. Slovo kariéra pochází z latinského slova „*carrus*“ ze kterého bylo odvozeno francouzské slovo „*carrière*“, které v základním významu značí cestu. Chápeme tedy kariéru jako životní či pracovní dráhu. Mayerová a Růžička (2001, s. 6) kariéru uvádí jako životní dráhu člověka, která je vázána na jeho pracovní zařazení, chápou ji jako postup v pracovním zařazení, popřípadě jako vzestupnou dráhu vůbec. Je to tedy postup, odehrávající se v určité době. Začíná nástupem do školy a končí současností, ale má také cíl do budoucnosti.

Pojem „kariéra“ popisuje i Bělohlávek (1994, s. 11, 41-42), který ji definuje jako životní dráhu a to zejména profesionální, při které člověk získává nové zkušenosti a realizuje svůj osobní potenciál, ovšem začátek kariéry zařazuje do okamžiku, kdy student opustí školu a začne pracovat a budovat vlastní domácnost. O něco složitěji definují kariéru Hoskovec a spol. (2003, s. 119), kteří ji popisují jako strukturovaný sled událostí v profesním životě člověka, ve kterém člověk postupuje, zůstává nebo sestupuje v hierarchii pracovních pozic, mění jednu pracovní činnost za druhou ve struktuře různých zaměstnání, získává a zhodnocuje své pracovní zkušenosti a vytváří si profesionální image – pověst. Důležitý je také fakt, který si musíme podle Milkoviche a Boudreaux (1993, str. 433) uvědomit, tedy že není pravidlem se v kariéře posouvat pouze směrem vzhůru.

V problematice kariéry rozlišujeme dvě základní koncepce. První koncepce, kterou nazýváme tradiční, pochází z industriální doby, kdy jsme prožívali rozmach průmyslu, vzniklo nespočet těžebních a průmyslových firem a to mělo za příčinu obrovské zvýšení zaměstnanosti. Tento proces byl velmi rychlý a neumožňoval velký výběr možností v kariéře. Tradiční koncepce byla principiálně velmi jednoduchá a striktní. Spočívala v pojetí byrokratické organizace podle německého sociologa a ekonoma Maxe Webera, který zkonstruoval řízení velkých organizací s charakteristickými rysy byrokracie. Tedy stanovil strukturu rozhodování jako hierarchickou stupnici, určil

pevné kompetence jednotlivých úředníků, rozhodování probíhalo dle obecných a zcela neosobních pravidel. Zjednodušeně řečeno, zaměstnanci mají pevně určený směr kariérního růstu, který je pouze v rukách organizace, ve které zaměstnanec většinou zůstával celý život. Postup na vyšší pozici probíhal velmi pomalu a podle Kirovové a Barucha (2007, 2004) byl nejčastějším kritériem pro postup věk, loajalita, akceptování byrokratických postupů a délka odpracovaných let. Výjimkou v tomto postupu byli tzv. „*high-flyers*“ nebo také „*fast-trackers*“, což byli lidé, které si organizace cíleně vybírala pro rychlý kariérní postup na vedoucí pozice (Baruch & Peiperl, 1997). Prostor pro zvolení vlastní kariéry měl člověk tedy zpravidla pouze na začátku kariéry, v průběhu již další kariérní změny obvykle neprobíhaly (Kirovová, 2011).

Dnes již máme oproti tradičnímu pojetí kariéry odlišný systém, který nastoupil s koncem industriálního období. Kariérový postup již není zaručen věkem ani odpracovanými lety, zaměstnavatel nezaručuje postup na vyšší pozice výměnou za loajalitu. Často jsou pracovní smlouvy uzavírány jen na „dobu určitou“ a prodlužovány na základě výkonů zaměstnance. Znamená to tedy, že zodpovědnost za kariéru má každý zaměstnanec sám za sebe. Obecně platí, že každý jedinec je nucen si neustále rozšiřovat svou kvalifikaci, musí být adaptabilní a flexibilní. Vzhledem k těmto předpokladům nemohou být zaměstnanci hodnoceni všichni stejným vzorcem, proto je každý hodnocen subjektivně, tedy i spravedlivěji. Abychom si mohli vytvořit lepší představu o nových koncepcích, uvedu zde příklady těch nejčastěji používaných, které jsou celkem 4.

Jednou z nich je tzv. „*proteovská kariéra*“, kterou uvádí Baruch (2004) ve své publikaci a říká, že ji pojmenoval v roce 1976 pan Hall po řeckém bohu Proteovi, jenž vládl schopností měnit svou podobu. K tomu také přirovnává jedince v kariéře, tedy říká, že každý jedinec si vytváří svou kariéru sám a mění se podle své vlastní potřeby. Musí však být velmi mobilní a flexibilní, aby byl schopen se všem změnám přizpůsobit.

Autoři Peiperl a Baruch (Baruch 2004) přišli s koncepcí „*postkorporátní*“. Jde o to, že jedinec získá praxi a zkušenosti v některé z firem či organizací a posléze si založí vlastní živnost, ve které využívá znalostí a schopností získaných z předešlého korporátního zaměstnání. Případně se stanou zaměstnanci některé z poradenských firem, ale nejsou na ní závislé. Mohou se kdykoliv oprostít od statutu „zaměstnanec“.

Podle Kirovové (2007) tato kariéra vyžaduje vysokou úroveň osobnostních charakteristik, jedinec musí dobře a samostatně plánovat vlastní kariérový rozvoj a musí vykazovat vysokou úroveň individuální proaktivity.

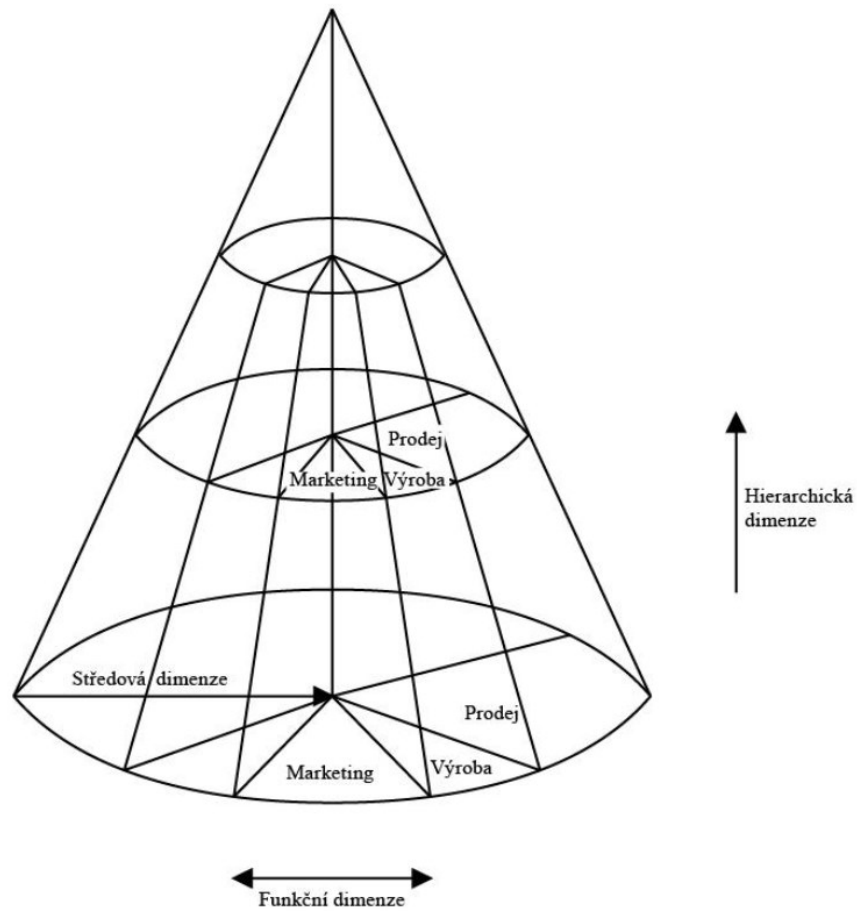
Další koncepce se nazývá „*kariéra bez ohraničení*“ jenž podle Barucha (2004) poprvé použili DeFilippi a Arthur. Je velmi podobná kariéře Proteovské a jsou pro ni specifické nestrukturované kariérové dráhy. Jedinec svou kariéru směřuje na základě vlastních pocitů a rozhodnutí. Bez ohraničení se nazývá proto, že jedinci neurčují žádné hranice zaměstnavatelé, ale ani profese jako taková či žádná pracovní pozice. Kirovová (2011) upozorňuje, že kromě mobility a flexibility je zde nutná také psychická odolnost, jež je nutná k překračování aktuálně nastavených ohraničení.

Poslední z koncepcí, kterou zde uvedu jako jednu z nejdůležitějších je „*portfoliová kariéra*“. Tedy jde o jakési „portfolio“ všech zkušeností, dovedností, kompetencí, jakých jedinec za svůj život dosáhl nejen v zaměstnání, ale ve svém životě jako celku a které může nadále využít pro svůj pracovní či kariérní prospěch. Pestrost a obsáhlost portfolia také předurčuje kvalitu a prosperitu pracovního uplatnění. Neznamená to ovšem, že pokud má člověk zkušenosti v mnoha a mnoha odvětvích, ale jsou to dovednosti pouze povrchní, že má zaručenou lepší kariéru. Důležitá je i hloubka získaných kompetencí. Je tedy důležité získat pestré portfolio, ale zároveň s odborností, která je využitelná pro kvalitně provedenou práci.

Kariérové dráhy mají i odlišné směry. Zatímco v industriálním období byly kariérové dráhy jednoduché vertikální – tedy vypadali jako jakýsi pomyslný žebřík, po které zaměstnanec šplhal směrem vzhůru a zaručovali tak jistý postup do doby, kdy jedinec splňoval podmínky dané pracovní pozicí a do doby, kdy mu to organizace vůbec povolila (Baruch 2004), v postindustriální době jsou již dráhy složité. Nejdou pouze vertikálně, ale jdou v podstatě všemi směry. To vše je ovlivněno mimo jiného možnostmi postupů jednotlivých organizací. Tento styl kariérové dráhy je názorně zobrazen trojrozměrným kuželem modelujícím možnosti kariérového postupu v rámci organizace, který sestrojil E. H. Schein (1978) a který je zobrazen níže obrázkem č. 6. Z modelu je patrné, že je tvořen středovou osou, dále osou lineární a osou vertikální. Jedinec tedy může měnit posty na úrovni horizontální, tedy funkční dimenze, např. pracovat v sektoru výrobním a pak postoupit na post marketingu jakožto řadový pracovník. Dále má ale možnost postoupit ve směru vertikálním

v sektoru hierarchické dimenze. Může se tedy z řadového pracovníka marketingu vypracovat na některou z vedoucích pozicí až na místo ředitele podniku. To vše je ovšem podmíněno již zmiňovanými dosaženými výsledky, schopnostmi, získanými kompetencemi a dovednostmi. Na úrovni vedoucích pozic pak nutně široce rozvinutými organizačními a vedoucími schopnostmi.

Obrázek č. 6: Kariérový postup v organizacích na modelu podle E. H. Scheina

Zdroj: upraveno z www.dspace.cuni.cz podle Scheina 1978

2.3 Informační prameny

V dnešní době existuje nepřehledné množství informačních zdrojů, kde se žáci mohou informovat o možnostech vzdělávání na odborných a jiných školách. Hlavním informačním zdrojem je samozřejmě internet. Seznam praktických odkazů je uveden v následující podkapitole. Je zde ovšem i možnost studia odborných publikací, jež jsou také předmětem jedné z podkapitol. V neposlední řadě je nutno zmínit akce škol.

2.3.1 Důležité odkazy

Zde uvádím seznam odkazů, které se žákům mohou hodit, pokud budou s volbou povolání potřebovat odborných rad:

Pod resortem MŠMT lze využít těchto institucí s následujícími odkazy:

Národní ústav odborného vzdělávání	http://www.nuov.cz
Výzkumný ústav pedagogický	http://www.vuppraha.cz
Centrum pro studium vysokého školství	http://www.csvs.cz
Ústav pro informace ve vzdělávání	http://www.uiv.cz
Institut pedagogicko-psychologického poradenství	http://www.ippp.cz
Národní vzdělávací fond	http://www.nvf.cz
Informační centrum pro mládež	http://www.icm.cz

Resort Ministerstva práce a sociálních věcí poskytuje poradenskou pomoc na těchto odkazech:

Správa služeb zaměstnanosti	http://www.portal.mpsv.cz
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí	http://www.vupsv.cz

Další internetové zdroje:

- <http://www.infoabsolvent.cz>
- http://www.portal.mpsv.cz/sz/local/cv_info/skoly
- <http://www.skoly-kurzy.cz>
- <http://www.atlasskolstvi.cz>
- <http://www.stredniskoly.cz>
- <http://www.vzdelani.cz>

2.3.2 Doporučená literatura:

BERNÝ, L. CIPROVÁ, J. MERTIN, V. *Poradce k volbě povolání: pro výchovné poradce a učitele ZŠ*. Praha: Josef Raabe, 2002-.ISSN 1801-8440.

FRIEDMANN, Z. (ed.) *Člověk a svět práce na 2. stupni ZŠ*. Josef Raabe, 2007-. ISSN 1802-44513.

HORSKÁ, V., ZEMÁNKOVÁ, H. et al. *Volba: příručka pro učitele*. Most: Hněvín, 2002. ISBN 80-902651-3-8.

MEZERA, A., *Pro jaké povolání se hodím?* Praha: Computer Press, 2002. ISBN 80-7226-651-9.

PUCOVÁ, V., et al. *Orientace ve světě práce: příručka pro učitele*. Most: Hněvín 2003. ISBN 80-86654-02-8.

STRÁDAL, J. *Praktické činnosti pro 6. - 9. ročník základních škol: Člověk a svět práce*. Praha: Fortuna, 2001. ISBN 80-7168-778-2.

2.3.3. Akce, programy, veletrhy

Jedním z nejdůležitějších a nejefektivnějších zdrojů informací jsou různé akce, programy a veletrhy škol. Žák se může seznámit s fungováním školy zábavnou a interesující formou, může získat informace formou rozhovorů jak s pedagogy konkrétních škol, tak i s absolventy či žáky aktuálně na této škole studujícími. Předem se seznámí s klimatem školy. Toto všechno **významně** ovlivňuje volbu školy.

Dny otevřených dveří

Pořádá je každá škola. Žák může školu navštívit osobně, seznámit se s prostory školy, jejím vybavením, vyučujícími. Školy žákům zpravidla poskytují různé propagační materiály, ve kterých se budoucí potenciální studenti dočtou veškeré základní informace o fungování školy a průběhu studia. Dočtou se zde také jaké má škola požadavky na přijetí a veškeré důležité termíny, jako např. datum uzávěrky přihlášek do studia či termín přijímacího řízení.

Data dnů otevřených dveří na jednotlivých školách může žák jednoduše vyhledat na internetovém odkazu <http://www.stredniskoly.cz/dny-otevrenych-dveri/>.

Schola pragensis

Nemůžeme opomenout jeden z nejznámějších školních veletrhů v republice. Zpravidla probíhá v měsíci listopadu v prostorách kongresového centra v hlavním městě Praze. V roce 2018 se konal již 23. ročník tohoto populárního festivalu, na kterém se žáci mohou seznámit s nepřeberným množstvím škol různých typů, na jednom místě. Kromě stánků jednotlivých škol, ve kterých jsou k dispozici brožury s nejdůležitějšími informacemi o škole, nabídkách studia, termínech a požadavcích škol, jsou k dispozici i nejrůznější propagační materiály. U každého stánku jsou přítomni pedagogičtí pracovníci konkrétních škol, kteří ochotně odpovídají na dotazy uchazečů o studium, ale také žáci na školách studující, kteří prezentují, co se ve školách učí a prezentují vlastní školní práce.

Součástí veletrhu jsou i nejrůznější doprovodné programy ve formě workshopů jednotlivých škol. Součástí programu 2018 byly např. *Chemické pokusy*, které připravila Masarykova střední škola chemická, Praha 1, Křemencova 12 či velice atraktivní *Ukázky taktiky sebeobrany a taktického zásahu složek IZS* pořádané TRIVIS – Střední školou veřejnoprávní a Vyšší odbornou školou prevence a kriminality a krizového řízení Praha, s. r. o.

Termín konání a další informace jsou dostupné na internetovém odkazu <http://www.scholapragensis.cz>

Projektové dny

Některé střední školy pořádají tzv. *projektové dny*, kdy do svých prostor pozvou žáky základních škol a prostřednictvím her a soutěží je seznámí s oborem, na který se škola specializuje. Po budově školy pořadatelé připraví jednotlivá stanoviště. Žáci pozvaných škol jsou rozděleni do skupin a na stanovištích plní různé úkoly. Celým dnem je také provází pracovní listy, které žáci vyplňují na základě získaných informací na jednotlivých stanovištích. Na konci celého dne se vyhodnotí výsledky a následuje vyhlášení nejlepšího týmu, který bývá zpravidla odměněn hmotnými cenami. Tato metoda je pro žáky silně motivující a má velký vliv na volbu školy.

Reklama

Neopomenutelný zdroj je reklama. V dopravních prostředcích, obchodech, tisku, na sociálních sítích, na internetu obecně, reklamní spoty. To je malý výčet možností, kde reklamu uplatnit. Obecně platí, že reklama je velmi působivý prostředek, jak upoutat pozornost a sdělit veřejnosti, co můžete nabídnout. Tedy i školy touto formou lákají budoucí žáky na studium právě u nich. Obsahem reklamy je zpravidla název školy a nabídka učebních a studijních oborů. Dále pak termín dnů otevřených dveří, případně jiné atraktivní nabídky, které může škola poskytnout, jako např. nabídka stipendia apod. Chybět by neměl odkaz na internetové stránky školy a fotografie. (viz obr. 7)

Obr. č. 7 Reklama

STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ
PRAHA - RADOTÍN
153 80 Praha 5 – Radotín, Pod Klapicí 11/15

NABÍZÍME získání středního vzdělání s výučním listem v oborech:
mechanik opravář motorových vozidel (Automechanik) 23-68-H/01
opraváře zemědělských strojů 41-55-H/01
opravářské práce 41-55-E/01

DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ

Pátek	8 - 17 hod.	15. 1. 2016	12. 2. 2016
Sobota	8 - 12 hod.	16. 1. 2016	13. 2. 2016

PODROBNĚJŠÍ INFORMACE si vyžádejte při osobní návštěvě
(Po - Pá 7,00 - 15,30 hod.) nebo na tel.: 257 899 901, 257 810 645
e-mail: sou@klapice.cz www.klapice.cz

Zdroj: m.mcpraha16.cz/dny-otevrenych-dveri-v-ucilisti-1.html

3 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části práce se budu zabývat rozborem dotazníkového šetření, které jsem realizovala na dvou pražských základních školách. Šetření se zúčastnilo 36 chlapců a 47 dívek, celkem 83 žáků. Budu slovně i graficky vyhodnocovat jednotlivé otázky a porovnávat je s předpokladem, jaký jsem si určila na začátku práce.

Cílem bylo získat informace, jak jsou na možnosti dalšího studia na SOU a SOŠ žáci připraveni, kdo jim tyto informace předává a jaké mají plány po studiu konkrétních škol do budoucna. Zajímalo mě, kdo jim ve výběru školy poradil nebo jestli si školu vybrali úplně sami, případně do jaké míry využijí možnost podání dvou přihlášek na střední školy. Jakou měrou využijí studium na odborných školách a jestli odborné školy převládají nad školami teoretickými, tak jak předpokládám. Jak vysokou míru podpory a služeb požadují a očekávají od středních škol. Považují-li studium na střední škole za nezbytnost či pouhou povinnost a jak kvalitního vzdělání se jim dle jejich názoru dostane. Zda mají po úspěšném ukončení střední školy zájem pokračovat ve studiu na vysokých školách nebo si budou hledat zaměstnání a zakládat vlastní živnosti.

3.1 Dotazníkové šetření – předpokládané výsledky

Před vyhodnocením praktické části práce si utvářím předpoklad, jaké výsledky nejpravděpodobněji získám. Na štěstí je celkový poměr dívek a chlapců ve třídách téměř rovnoměrný, proto mohu lépe výsledky odhadovat a následně hodnotit. Předpokládám, že žáci jsou při výběru školy a oboru nejvíce ovlivněni ze stran svých rodičů. Nedomnívám se totiž, že děti ve věku cca 15 - ti let jsou všichni natolik vyspělí, že by byli schopni racionálně vyhodnotit nejlepší směr svého budoucího života samostatně. Mnoho z nich má sice nejrůznější koníčky a záliby v různých oborech, což považují za svoji vysněnou životní dráhu, ale myslím si, že jen málo žáků je připraveno na profesionální dráhu ve své oblíbené - prozatím volnočasové - aktivitě. Nejčastěji jsou u dětí této věkové skupiny oblíbené obory související s počítačovou technikou, obory umělecké a sportovní. Jestli ale mají dostatek talentu, aby složili talentové zkoušky nebo zda jsou kompetentní složit přijímací zkoušky, to už nevyhodnocují sami žáci. Takové před-vyhodnocení činí nejčastěji právě rodiče, kteří mají vyvinuté racionální myšlení a dobře vědí, zda se po úspěšném vystudování v tomto či onom oboru jejich ratolest může dobře uplatnit nebo zda je lepší zvolit

jinou variantu a onu volnočasovou aktivitu ponechat pouze na takové úrovni, ve které se nachází. V praxi to dle mého názoru vypadá stejně, jako ve většině rodin, tedy že rodiče dítěti nabídnou variaci konkrétních perspektivních oborů a dítě si z nich vybere dle „svého“ uvážení, která by se mu pravděpodobně mohla zamlouvat nejvíce. Je tedy rodiči navedeno na určitou životní dráhu, ale zároveň má žák pocit, že si zvolil sám. Ovlivňování ze strany rodičů se ve výsledcích šetření zajisté objeví.

V problematice ovlivňování kariéry předpokládám, že budou velkou měrou zasahovat i kamarádi potažmo spolužáci. Změna prostředí ze známé školy do kolektivu cizích lidí může působit některým žákům strach z neznámého a budou se cítit jistější po boku někoho, koho již znají. Také předpokládám, že spolu mimo školu tráví hodně volného času a tak je možné, že mají i podobné zájmy a na volbě střední školy se dohodnou společně. Tedy že z předpokládaného předvýběru provedeného rodiči si společně vyberou jednu variantu, kterou budou toužit absolvovat společně. Zvláště pak žáci mnohdy poprvé odloučení od svých rodičů na internátních školách. Studium i pobyt pro ně bude daleko jednodušší společně a mohou si vzájemně vypomáhat nejen v problematice učení.

Druhá velká množina žáků, která nebude potřebovat výběr provedený někým jiným, se pravděpodobně bude ubírat směrem stejným, jako se vydali jejich rodiče nebo jiní příbuzní. Domnívám se, že důvodem bude fakt, že se s jejich profesemi dostávají často do styku a mohou tedy mít pocit, že už o tomto oboru mají mnoho informací, které mohou dobře uplatnit a studium pro ně bude jednodušší. Motivačním stimulem bude i touha stát se stejně dobrým nebo i lepším odborníkem v oboru než osoby, které je k výběru konkrétního oboru posunuly.

U chlapců odhaduji, že se nejvíce z nich bude hlásit na technické obory na odborných školách a odborných učilištích. Nejchtěnější obor bude nejspíš v oblasti informačních technologií a grafických úprav. U dívek se domnívám, že budou nejvíce volit studium na obchodních akademiích a gymnáziích v humanitních a přírodovědných oborech.

Předpokládám, že většina žáků podá své přihlášky ke studiu na soukromé školy, kterých je v současné době o mnoho více než státních a mají daleko větší kapacity, rozmanitější obory a jsou i zeměpisně dostupnější. Státní školy budou nejvíce zastoupené z hlediska, obchodních akademií, ekonomických lyceí a hotelových škol.

Na kolik jsou mé předpoklady správné, shrnu po vyhodnocení všech jednotlivých otázek dotazníku.

3.2 Dotazníkové šetření – příprava

Dotazníkové šetření jsem provedla v únoru roku 2019 na ZŠ Jana Wericha v Praze 17 - Řepích a ZŠ Plamínkové v Praze 4. Šetření se zúčastnilo celkem 83 žáků.

Dotazníky jsou sestaveny z deseti otázek, které se zaměřují na volbu středních škol, kterou učinili žáci devátých tříd základních škol. Zjišťujeme, jestli se hlásili na odborné školy, na jaký obor, zda měli ve výběru hned jasno nebo váhali a vyhledali radu od blízkých nebo zda jim přímo školu někdo vybral a oni se tak nemuseli rozhodovat. Zajímá nás, jestli se pro své studium inspirovali někým ve svém okolí a zda se chtějí někomu vyrovnat.

Důležitou informací bude jejich názor na studium na školách tohoto typu. Součástí je i sonda do jejich budoucího života, dozvíme se plány žáků po vystudování středních škol, jestli hodlají ve studiu nadále pokračovat nebo se chtějí přímo zapojit do pracovního procesu, případně zda udělají nějaký kompromis, např. ve formě dálkového studia.

Návrh dotazníku je přiložen v příloze.

3.2.1 Výsledky průzkumu a hodnocení

V podkapitole 3.2 se zaměřím přímo na jednotlivé otázky. Každou zvlášť slovně vyhodnotím, spočítám procentuální zastoupení jednotlivých odpovědí, které žáci v dotazníku uvedli, a každou z otázek doplním o grafické zobrazení výsledků šetření. Součástí každé otázky jsou minimálně dva grafy, většinou rozdělené na odpovědi dívek a chlapců. Slovně pak hodnotím rozdíl v těchto odpovědích.

Otázka číslo 1: Pohlaví

Obecná otázka, která zjišťuje počet dívek a chlapců ve skupině, abychom byli schopní vyhodnotit, jaký rozdíl v rozhodování a názorech jednotlivé skupiny mají. Následující graf znázorňuje procentuální zastoupení jednotlivých skupin, zaokrouhlené na celá procenta. Počet chlapců a dívek je vyvážený, což mi pomáhá v dosažení přesnějších výsledků.

Otázka číslo 2: Napiš, na jaký typ školy a obor se hlásíš.

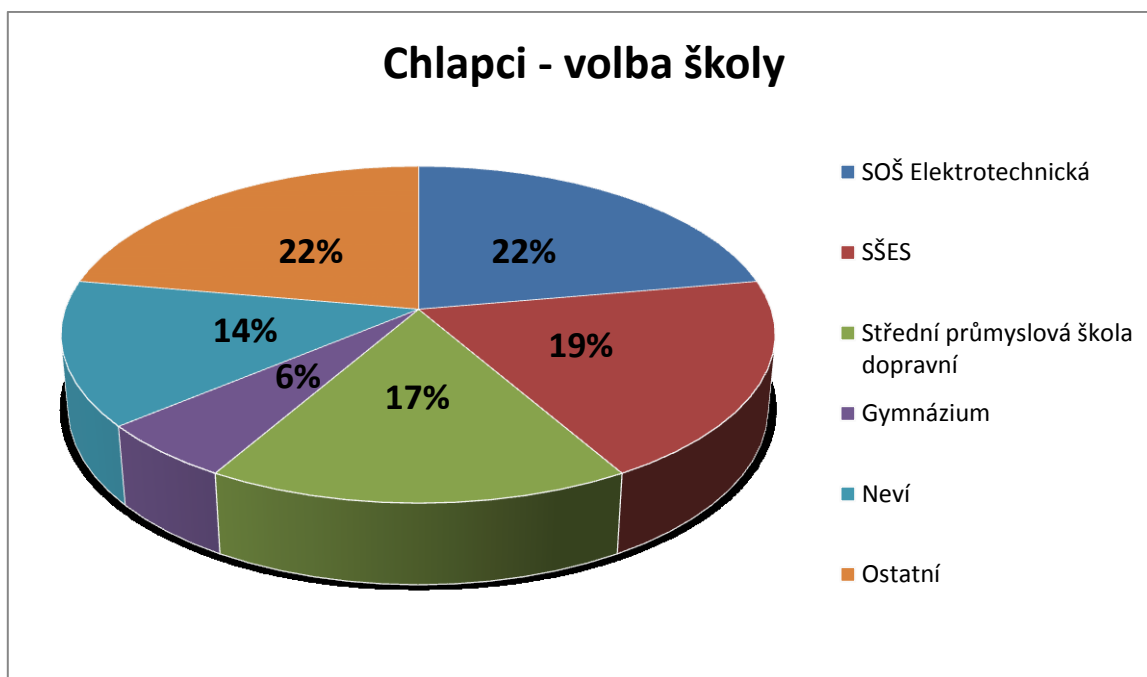
Odpovědí na tuto otázku bylo nepřeborné množství, přesto se jak u dívek, tak u chlapců některé školy opakovali víckrát. Což je dáno mimo jiné tím, že spolužáci chtějí pokračovat ve studiu společně se svými nejlepšími přáteli ze třídy. V porovnání s průzkumem Centra pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR se výsledky mého šetření liší. Žáci sice nejlépe hodnocené posty uznávají jako vážené, ale nemají velké ambice, stát se jedním s nich. U chlapců se celkem nepřekvapivě nejčastěji objevuje Vyšší odborná škola a Střední odborná škola elektrotechnická, Střední škola elektrotechniky a strojírenství a Střední průmyslová škola dopravní. Z nich nejčastěji volí obor elektrotechnika, informační technologie, informační a zabezpečovací systémy a jeden žák chce být dokonce strojním zámečnickem. Trh práce trpí akutním nedostatkem IT specialistů, proto láká zaměstnance na vysoké platy a to působí i na žáky, kteří se pro vysokou kvalitu svého života snaží dostat na skvěle placené posty a podle tohoto kritéria i vybírají vhodné přípravné studium. Pokud by na školu nebyli přijati, jako nejčastější alternativu volí gymnázium. Ještě častěji však o náhradní volbě nepřemýšlí nebo ještě neví, kam si druhou přihlášku podají. Velké procento dotázaných si není jisté ani volbou první. Technicky nezaměřeni chlapci se chtějí dostat na studium obchodních akademií, ekonomických, pedagogických či manažerských lyceí. Jen málo chlapců se touží dostat na studium v oboru gastronomie nebo například

na Trivis – Střední školu veřejnoprávní. V celkovém součtu dávají přednost soukromým školám na úkor státních.

U dívek je pestrost odpovědí velká, přesto naprosto převládá studium na Obchodní akademii – obor obchodní akademie. Druhá nejčastější odpověď byla, že stále ještě představu o dalším studiu nemají. Dívky, které mají jasno se hned po OA dívky nejčastěji vzdělávat na FOFITV – Střední škole fotografické, filmové a televizní, o. p. s., kde převážně volí obor užitná fotografie a média a na soukromé škole Michael obor fotografická tvorba a obor Grafický design. Překvapivě mnoho dívek se hlásí na TRIVIS – Střední školu veřejnoprávní, obor Bezpečnostně právní činnost. Dále je u dívek oblíbený obor Mezinárodní vztahy a diplomacie na Střední odborné škole mezinárodních a veřejných vztahů. Jedna z žákyň by se celkem překvapivě ráda stala pilotkou, a proto se hlásí na Střední školu civilního letectví. Tak jako chlapci, i dívky dávají přednost studiu na soukromých školách. Průměrné školné na soukromých středních školách se ve školním roce 2018/2019 pohybuje kolem 20 000,-Kč za rok.

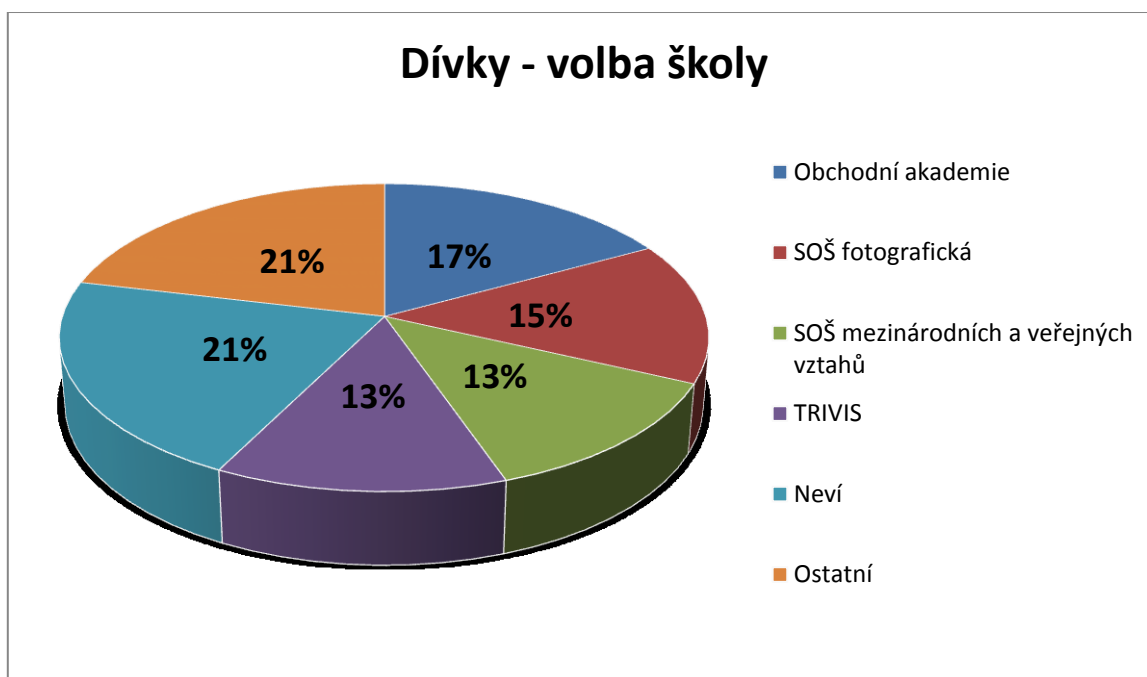
Následující grafy shrnují procentuální zájem žáků o nejčastěji volené školy i obory.

Graf č. 2: Chlapci – volba školy

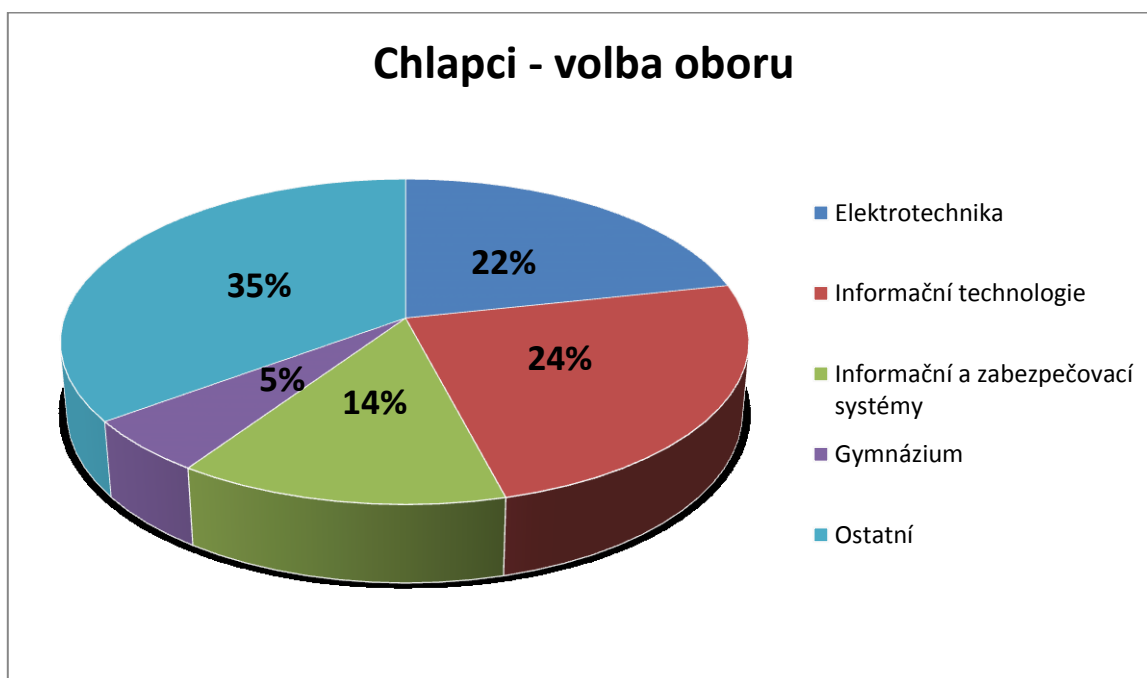
Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 3: Dívky – volba školy

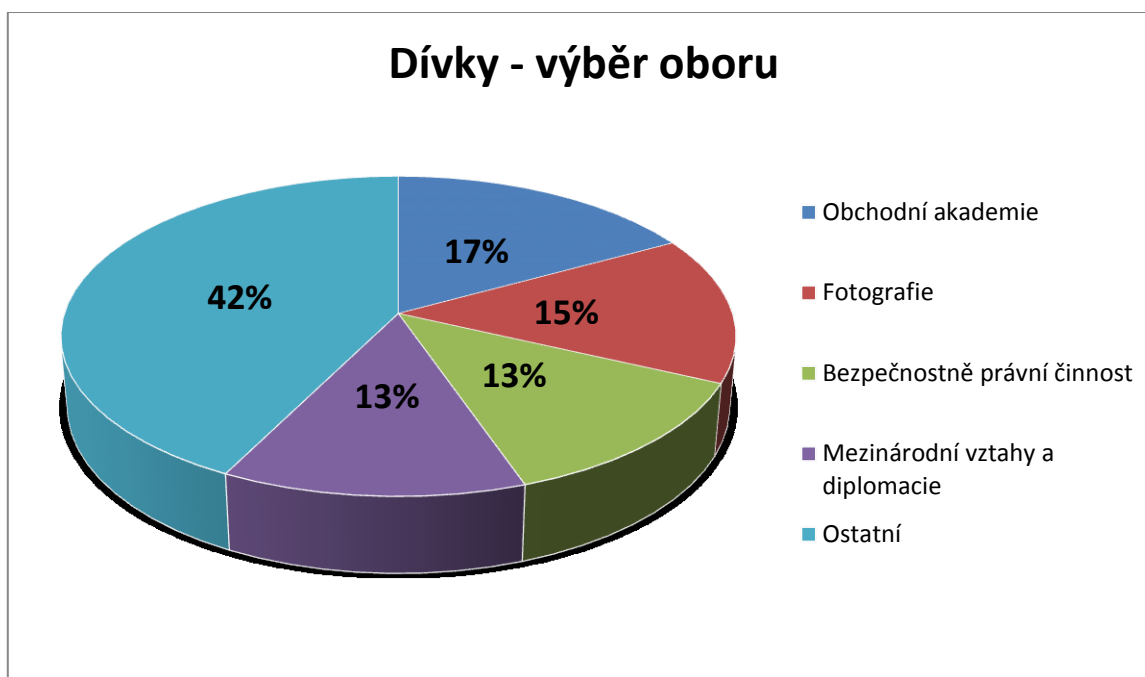
Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 4: Chlapci – volba oboru

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 5: Dívky – volba oboru

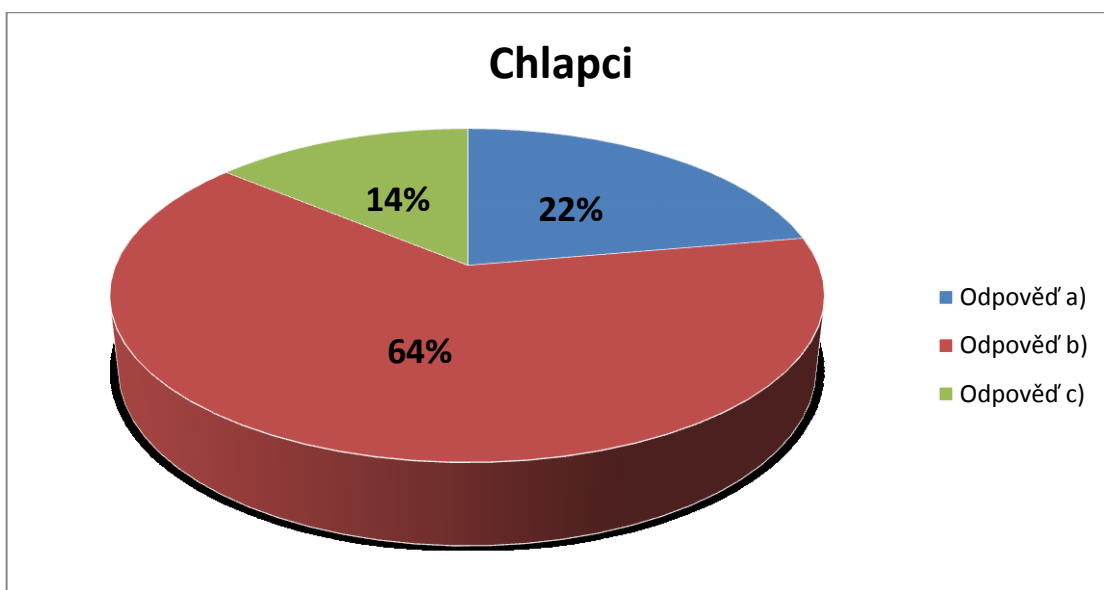
Zdroj: Vlastní šetření

Otázka číslo 3: Výběr školy

Třetí otázka objasnila, zda měli žáci ve výběru školy **a)** hned jasno, **b)** museli si sami zjišťovat, jaké mají možnosti studia nebo **c)** jim s výběrem někdo pomohl a uvedli, která osoba to byla konkrétně. Většina žáků uvedla, že si musela sama zjišťovat informace o možnostech studia na odborných školách. Lehce hůře na tom byli chlapci, kteří se sami museli informovat více než dívky. Druhá nejčastější odpověď byla, že žáci měli jasno, kam se budou hlásit na školy. Paradoxně i v tomto ohledu vedou chlapci, kteří jsou o něco málo rozhodnější než dívky. Poslední možnost, která značí, že žákům pomohl někdo další, je v počtu odpovědí mezi chlapci a dívkami vyrovnaná. Jako pomocníky při výběru následujícího studia uváděli na prvním místě maminky, dědečky a rodinu jako celek. Hned v závěsu jsou přátelé/kamarádi.

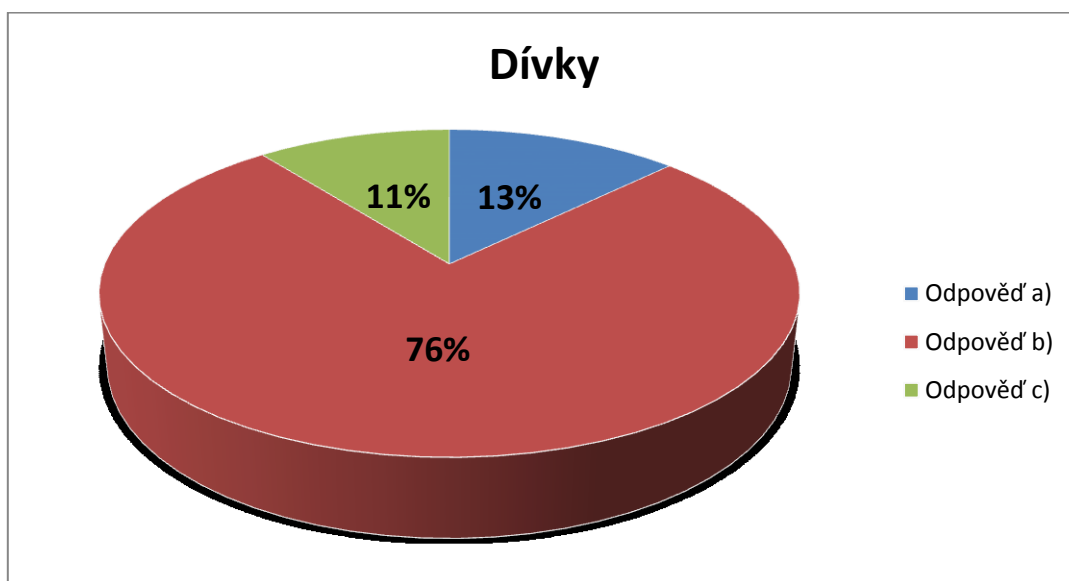

Graf č. 6: Odpověď č. 3 - chlapci

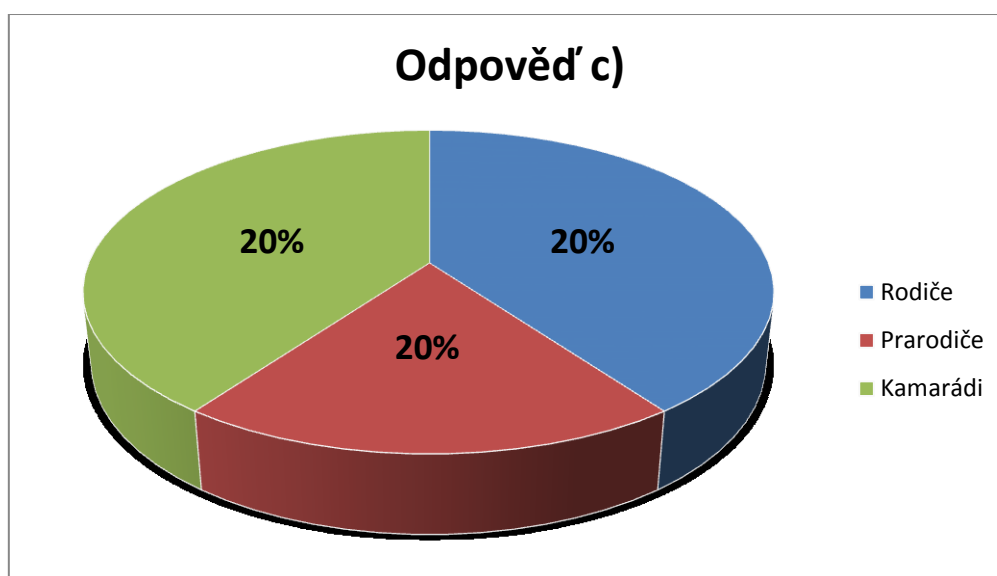
Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 7: Odpověď č. 6 – dívky

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 8: Odpověď c)

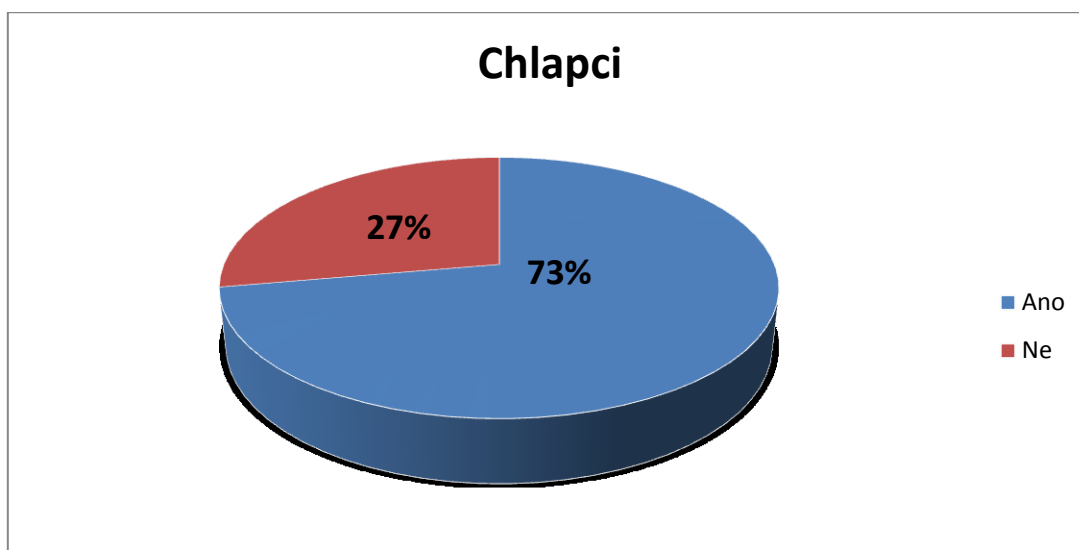

Zdroj: Vlastní šetření

Otázka číslo 4: Školy, kam se hlásím, jsem si vybíral/a sám/a

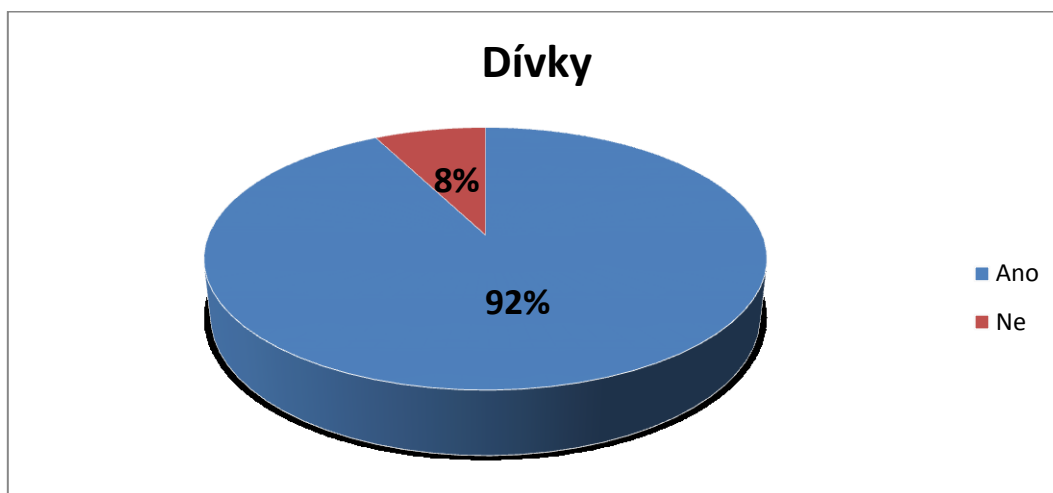
Na otázku číslo 4 byly pouze dvě možné a jasné odpovědi – ano nebo ne. Žáci určili, zda si školy vybrali sami nebo zda za ně vybral někdo jiný. Možnost ano – vybíral jsem si sám/sama volili žáci i za předpokladu, že jim někdo pomohl provést tzv. předvýběr a žáci si sami zvolili ze zúženého počtu možností. Možnost ne – nevybíral jsem si sám/a volili v případě, že se sami nerozhodovali vůbec a školu za ně striktně vybral rodič. Výsledky ukazují, že školu si sama vybrala většina žáků, avšak spíše chlapci jsou nerozhodní a neprojevíli zájem si vzdělání sami zvolit. Naopak jen málo dívek nechalo výběr na někom jiném.

Graf č. 9: Odpověď č. 4 – chlapci

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 10: Odpověď č. 4 - dívky

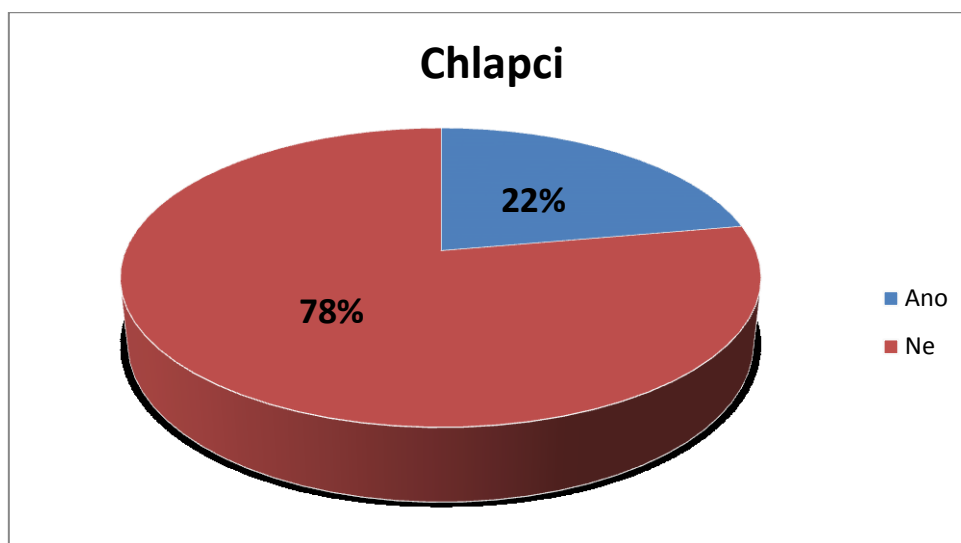

Zdroj: Vlastní šetření

Otázka číslo 5: Školu nebo stejný či podobný obor na jiné škole studoval někdo z mého okolí.

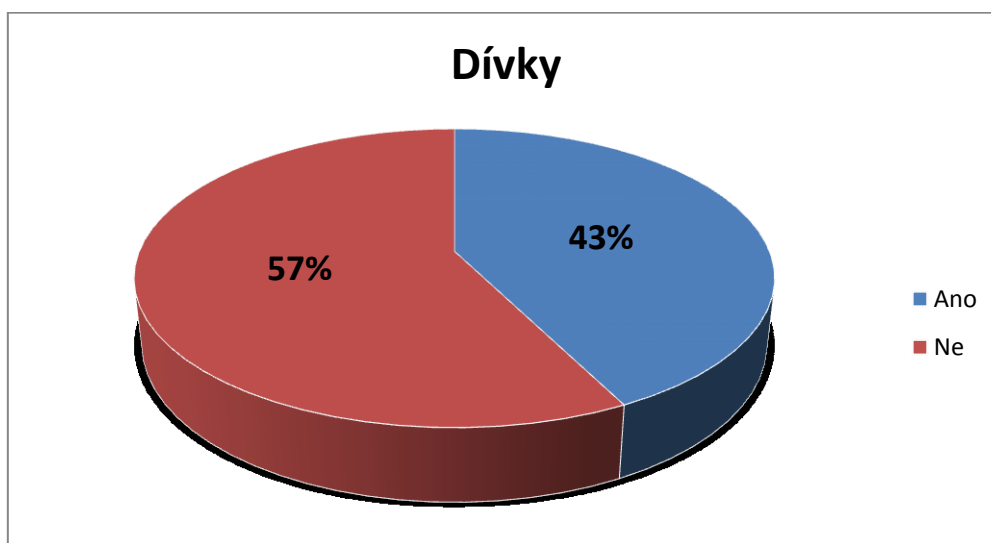
Tato otázka je spojená s tím, zda jsou žáci pravděpodobně inspirováni někým ze svého okolí. Z výsledků vyplývá, že většina žáků nikoho, kdo něco podobného studoval, nezná nebo o tom neví. Jen malé procento žáků má někoho, kdo podobný či stejný obor studoval, ve svém okolí. Inspirovat se nechává o polovinu více chlapců než dívek z celkového počtu žáků, kteří inspiraci připustili.

Graf č. 11: Odpověď č. 5 - chlapci

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 12: Odpověď č. 5 - dívky

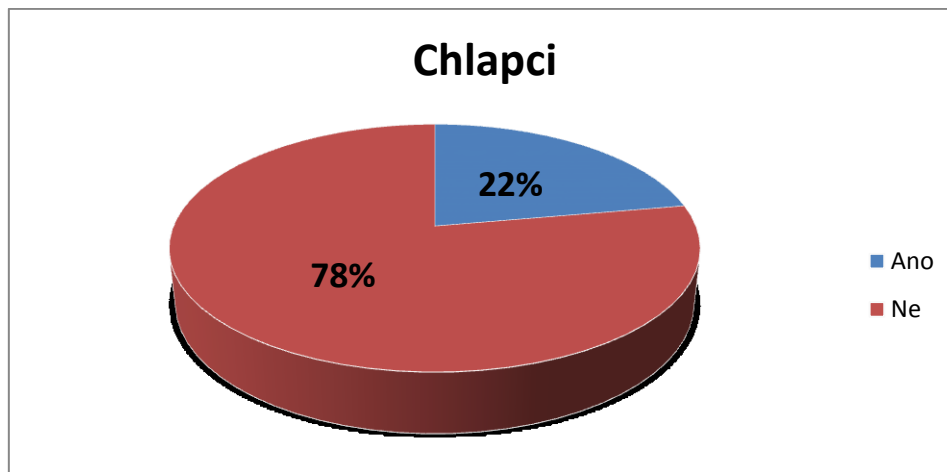
Zdroj: Vlastní šetření

Otázka číslo 6: Chtěl/a bych mít stejné vzdělání jako někdo z mých blízkých, protože je mým vzorem.

Z této otázky jsem zjišťovala, zda žák chce dosáhnout stejných výsledků, jako někdo, koho zná, což souvisí s tím, zda se nechal někým inspirovat. Není tedy záhadou, že procenta odpovědí jsou velmi podobná předchozí otázce, protože už z předchozích odpovědí je patrné, že jen málo žáků se nechalo ovlivnit kariérou svých známých. Dá se tedy předpokládat, že žáci odpovídali dle pravdivých skutečností. Avšak jedna žákyně k odpovědi ne – nechtěla bych, připsala, že nechce

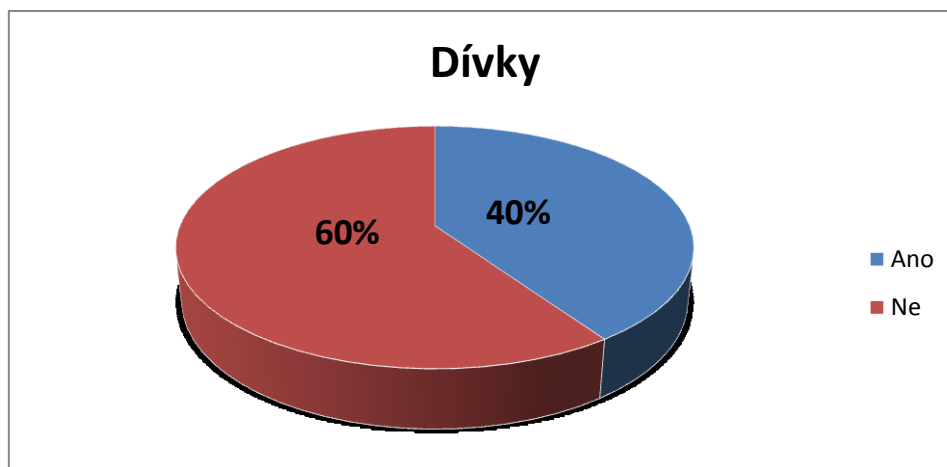
mít stejné vzdělání jako někdo z jejích blízkých, protože chce být daleko lepší. Což ukazuje na možnou mírnou odchylku v odpovědích, avšak nikoliv tak velkou, že by celkové výsledky znehodnotila.

Graf č. 13: Odpověď č. 6 - chlapci

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 14: Odpověď č. 6 - dívky

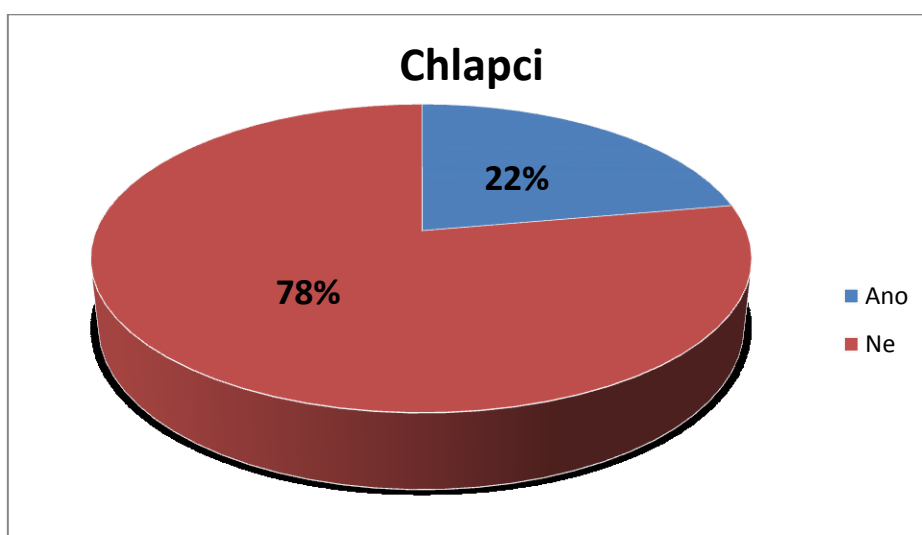
Zdroj: Vlastní šetření

Otázka číslo 7: Myslíš si, že učňovské obory jsou pro lidi, kteří se neradi učí?

Z odpovědí na tuto otázku jsem zjistila, zda mají žáci předsudky vůči studiu na odborných učilištích. Výsledky jsou více než uspokojivé, neboť téměř nikdo předsudky vůči učňovským oborům nemá a z dalších odpovědí je dokonce patrné, že nemálo žáků se plánuje stát studenty právě OŠ či SOU. Žáci, kteří jsou vůči tomuto typu školy skeptičtí, se hlásí nejčastěji na Obchodní akademie, grafické školy,

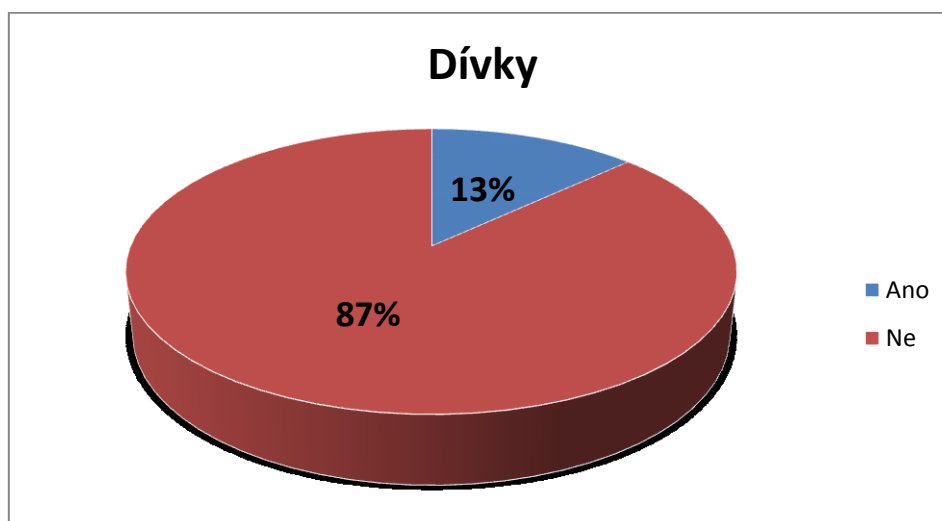
zdravotnické školy, SOŠ výpočetní techniky či Střední průmyslovou školu elektrotechnickou. Jedna žákyně svojí odpověď Ne – nemyslím si to, rozšířila a uvedla vlastní názor, který říká, že se na školu hlásí i žáci, kteří se učí, ale tito žáci si myslí, že výuční list je lepší než maturita, která je ale dle jejího názoru v dnešní době k ničemu. Proto sama volí studium na odborné škole.

Graf č. 15: Odpověď č. 7 - Chlapci

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 16: Odpověď č. 7 - dívky

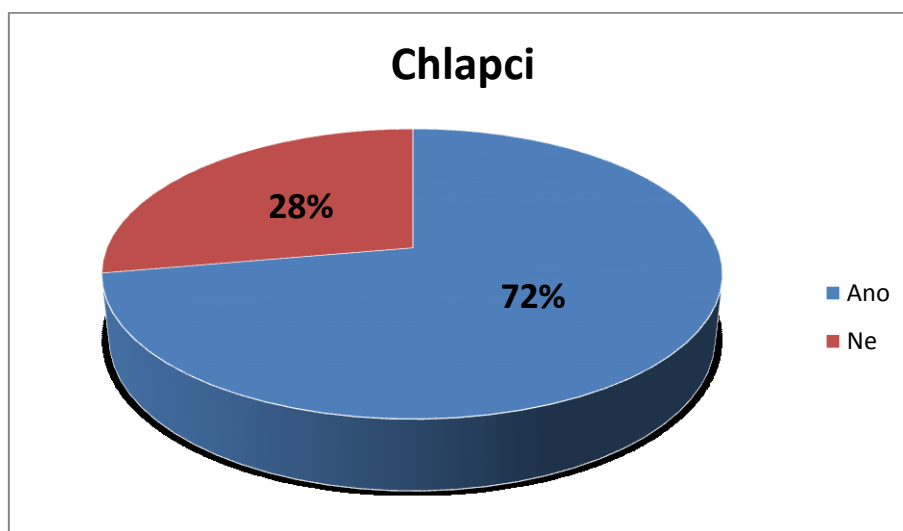

Zdroj: Vlastní šetření

Otázka číslo 8: Máš již nějakou praktickou zkušenost s oborem, který chceš studovat?

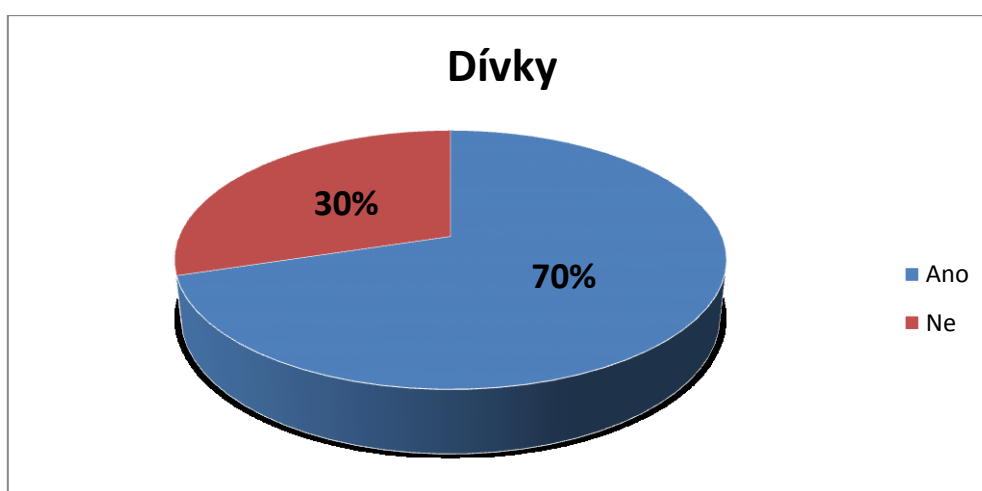
Z odpovědí je patrné, že většina žáků má s oborem, který chtějí studovat již nějaké praktické zkušenosti, nebo získali zkušenosti s oborem podobným či souvisejícím. Výsledky jsou mezi chlapci a dívkami vyrovnané, méně než polovina žáků uvedla, že zkušenosti nemá. Můžeme tedy předpokládat, že jsou žáci na studium v jimi vybraném oboru dobře připraveni a ve studiu se jim bude dařit.

Graf č. 18: Odpověď č. 8 - chlapci

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 19: Odpověď č. 8 - dívky

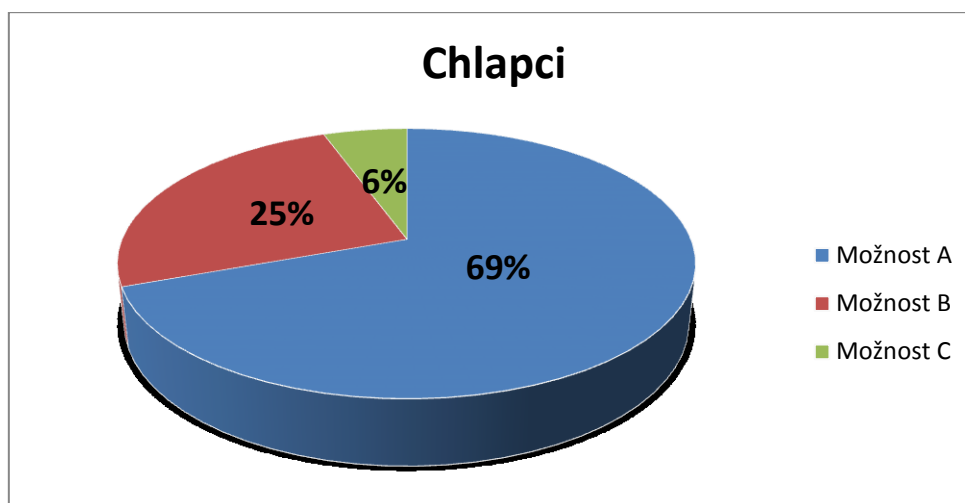

Zdroj: Vlastní šetření

Otázka číslo 9: Od střední školy očekávám – vyber vyhovující odpověď.

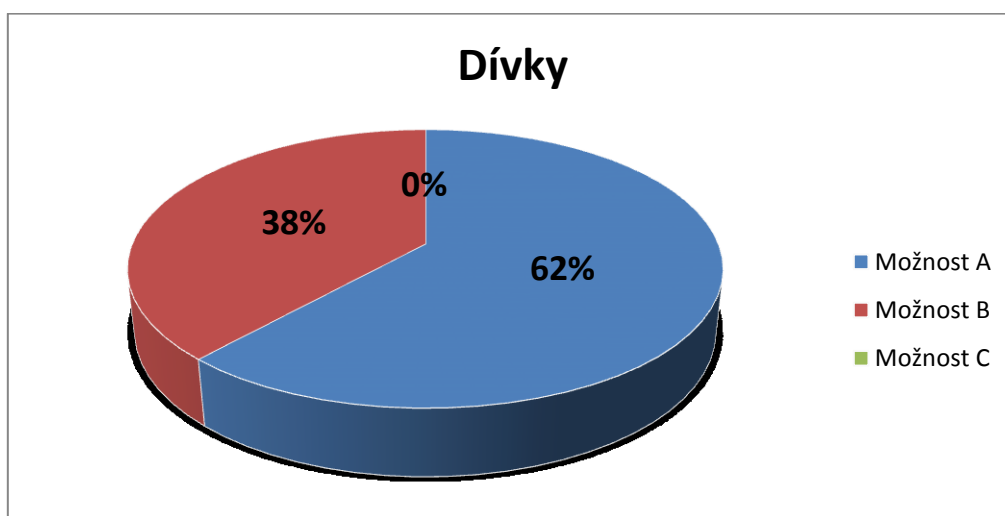
Odpověď na tuto otázku měla celkem tři varianty. Možností a) žák vyjádřil svoje očekávání kvalitního vzdělání, aby se později mohl stát skutečným odborníkem či odbornicí v daném oboru. Tuto odpověď volila většina žáků, poměr dívek i chlapců byl téměř shodný. Odpověď b) vyznačovala očekávání standartního vzdělání s průměrným výsledkem. Tento názor zastává o polovinu více dívek než chlapců. Poslední variantou odpovědi, teda za c) bylo považování studia na střední škole za pouhou nutnost, aby měl žák dokončené vzdělání. Pedagoga potěšující zprávou je to, že možnost c) nevolila ani jedna dívka a chlapci pouze 2.

Graf č. 19: Odpověď č. 9 - chlapci

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 20: odpověď č. 9 - dívky

Zdroj: Vlastní šetření

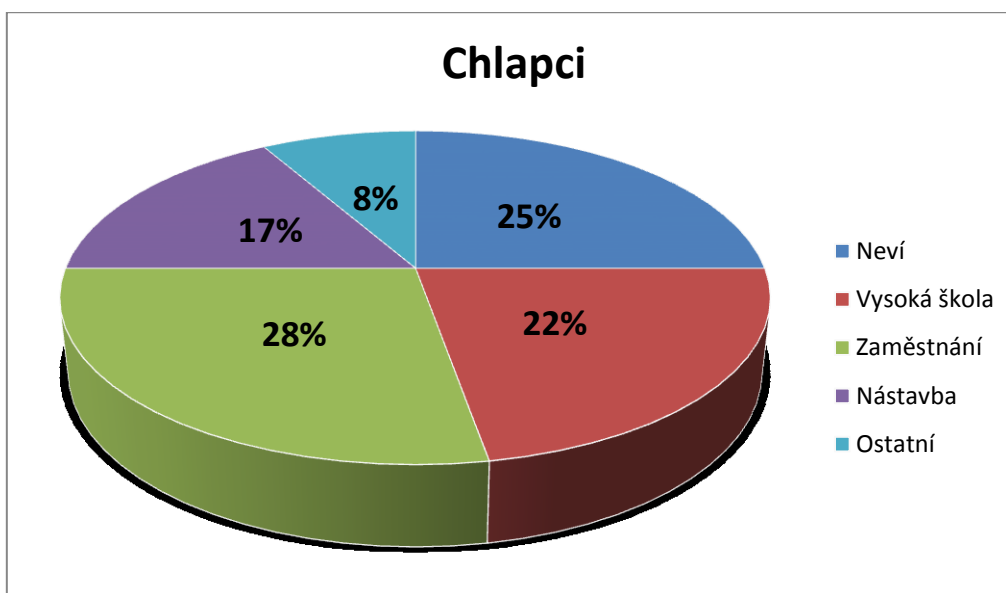

Otázka číslo 10: Co chceš dělat po absolvování středního vzdělání?

Nejrozsáhlejší odpovědi, ve kterých měli žáci se slovně vyjádřit ke své budoucnosti. Výsledky nejsou významně jiné oproti očekávání. Nejčastější odpovědi ve vyrovnaném počtu dívek a chlapců byly celkem 3. Zcela nejčastěji dívky i chlapci uvedli, že po střední škole chtějí nastoupit ihned do zaměstnání, které by mělo být co nejlépe placené. Druhou častou odpovědí žáků je nerozhodnost, o své další budoucnosti ještě přesnou představu nemají. Třetí odpovědí v pořadí četnosti je studium na vysoké škole, při kterém si téměř všichni touží najít zaměstnání související s oborem, který budou studovat. U chlapců se objevovala odpověď, kde vyjadřují touhu udělat si nástavbu a po úspěšném ukončení maturitních a závěrečných zkoušek nastoupit do zaměstnání, případně si založit vlastní firmu. Tato odpověď u dívek zastoupena nebyla, avšak nahradila ji odpověď, kdy dívka chce dosáhnout titulu DiS a nastoupit do práce, ale přesnou představu o konkrétním oboru ještě nemá. Mezi nejzajímavější odpovědi patří ta jedné ze žákyň ZŠ Jana Wericha v Praze 17 – Řepích, která má naprosto jasný plán, jak se svým životem naložit: „Po skončení střední zdravotnické školy půjdu na Vysokou školu, pak si udělám nástavbu na záchranáře. Budu rok pracovat na urgentním příjmu a po roce půjdu pracovat jako zdravotnický záchranář (v sanitce).“ Spolužačka z vedlejší třídy pak uvedla: „Upřímně si nemyslím, že budu dělat to, na jaký obor jdu. Stát se můžu čímkoliv, v této době si myslím, že není tak složité si něco dodělat. Proto si myslím, že je dost možné, že si vezmu muže se statkem a polem a budu se starat o krávy 😊. Ale ráda bych si představovala dělat třeba tatěrku v mém vlastním salónku.“ V následujícím grafu je znázorněno procentuální zastoupení nejčastějších odpovědí dívek i chlapců. V kategorii „ostatní“ jsou zahrnuty odpovědi, které nejsou jednoznačné, tedy žáci v nich připouští více možností a budou čekat, která z nich jim vyjde nebo odpovědi, které jsou zastoupeny pouze jednou (např. Vyhláška 50, nedělat nic, DiS., apod.)

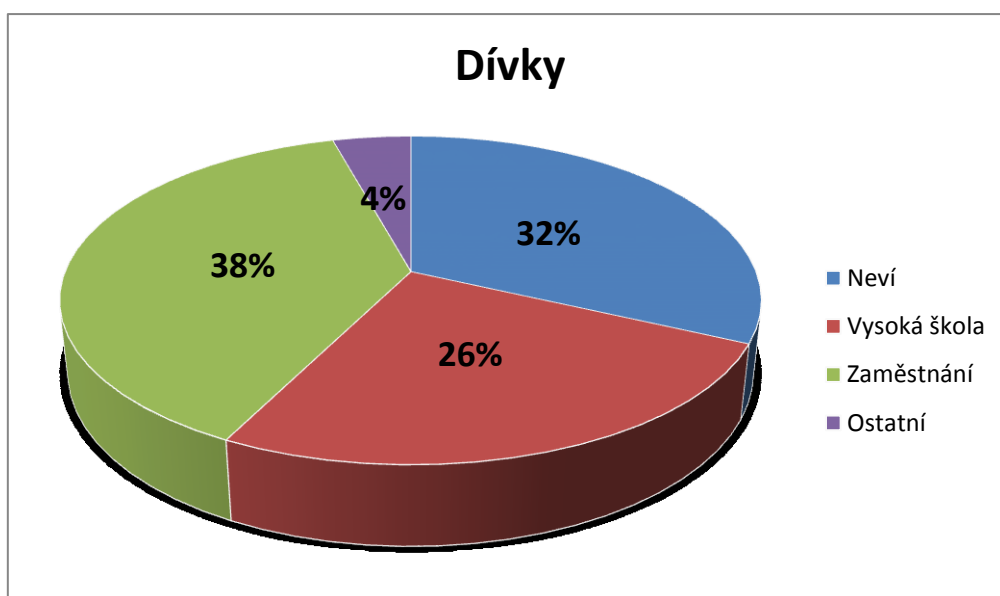
Z grafu je jasné, že dívky jsou sice nerozhodnější a méně jich má představu o budoucím životě, ale na druhé straně větší počet dívek si je jistých studiem na vysoké škole. Zároveň více dívek než chlapců chce nastoupit do zaměstnání hned po střední škole. Chlapci jsou v budoucím plánování rozmanitější, proto uváděli i zcela jiné odpovědi než ostatní spolužáci.

Graf č. 19: Odpověď č. 10 – chlapci

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 22: Odpověď č. 10 - dívky

Zdroj: Vlastní šetření

3.3 Dotazníkové šetření – zhodnocení

Na začátku šetření jsem si určila výsledky, o kterých jsem si myslela, že jich dosáhnu. Teď zhodnotím, jak dobře jsem výsledky odhadla. V první řadě jsem nepředpokládala, že budou žáci ve výběru školy zcela samostatní. Tento předpoklad se mi potvrdil, většina žáků si nechala s výběrem školy pomoci. Žáci, kteří ve svých odpovědích uváděli, že si školu vybírali sami, později dalšími odpověďmi přiznali, že jim s před-výběrem školy pomáhaly další osoby. Co mě zajímalo ze všeho

nejvíce, bylo to, na jaký typ školy a jaký obor se žáci hlásí. Odhadovala jsem, že nejvíce odborných škol budou volit chlapci, protože jsou většinou technicky zaměřeni. U dívek jsem předpokládala spíše humanitní obory na běžných středních školách. Tímto předpokladem jsem dívky lehce podcenila. Je sice pravdou, že větší část dívek volí studium na Obchodních akademiích v oborech obchodní akademie nebo ekonomické lyceum. Ale ne o mnoho méně dívek touží právě po studiu na odborných školách. Neuvědomila jsem si fakt, že dívky jsou často také umělecky založeny a proto se ve výsledcích šetření často objevovaly budoucí fotografky, grafičky a dokonce i diplomatky. U chlapců jsem se nezmýlila, opravdu nejčastěji volí studium na odborných školách a učilištích. Naprosto nejčastěji pak v oblasti výpočetní techniky, kde díky velké rozmanitosti oborů volí nepřeberné množství specializací. Na stejné úrovni oblíbenosti je u nich elektrotechnika. Samozřejmě ne všichni chlapci jsou technické typy a ti kteří nejsou, volí stejně jako dívky studium v oboru obchodní akademie a ekonomické lyceum. Je tedy velmi uspokojivým faktem, že jsem se zmýlila v názoru žáků na studium na OU a SOU, který jsem očekávala negativní, zatímco skutečnost je přesným opakem. Žáci nepovažují ty, kteří odborné školy studují za líné se učit, právě naopak jsou schopni ocenit výhody studia na tomto typu škol, jako jsou získaná praxe a lepší startovní pozice pro zapojení se do pracovního procesu.

Pokud uvedli žáci konkrétní školu, kam se hlásí, nejčastěji se přesně dle mého odhadu obrátili na soukromé školy.

Zkušenosti s vybraným oborem jsem považovala za jeden z motivačních stimulů pro výběr daného oboru, což se také potvrdilo. Většina žáků zkušenosti přiznává, nejčastěji jsou získané od rodiny, která se v oboru pohybuje.

Očekávání, které mají žáci od studia na střední škole, se mi podařilo odhadnout dobře. Předpoklad byl určen tak, že většina žáků očekává kvalitní vzdělání, které jim pomůže stát se opravdovými odborníky v problematice, což se také potvrdilo. Téměř nikdo nepovažuje střední vzdělání za pouhou nutnost dnešní doby. V otázce budoucnosti po střední škole jsem odhadovala, že ještě představu mít utvořenou nebudou. To byl také správný odhad. Nejvíce žáků, kteří už představu mají, chce ihned po ukončení střední školy nastoupit do zaměstnání, případně založit vlastní firmu a vysokoškolské vzdělání si doplnit formou dálkového studia nebo v případě potřeby později. Zjistila jsem také, že žáci mají v dnešní době větší zájem

o získání odbornosti již na středních školách a proto volí více studium na odborných školách než na gymnáziích.

4 ZÁVĚR

Bakalářské práce na téma „Informovanost žáků devátých tříd základních škol o možnostech studia odborných škol ve zvoleném regionu“, konkrétně v regionu Praha, se zabývala problematikou informovanosti o možnostech a dostupnosti různých odborných škol a odborných učilišť.

V teoretické části jsem se zabývala volbou povolání obecně. Co volba povolání obnáší, proč je pro žáky v tomto věku tak problematická, kdo jí nejčastěji ovlivňuje a proč. Na koho se žáci mohou s prosbou o pomoc s tímto rozhodnutím obrátit. Jak se na přípravě na volbu školy podílí MŠMT, různé zákony a škola. Popsala jsem jednotlivé pedagogické pracovníky, kteří se přímo na tuto problematiku specializují. Ve druhé kapitole jsem rozvedla aspekty, které působí na volbu povolání, jakou jsou schopnosti, osobnost, motivace, zájmy a hodnoty. Uvedla jsem základní teorie významných psychologů o potřebách člověka. Zmínila jsem i průzkum Centra pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR o prestiži povolání, jak jí vidí naše společnost. Průzkum byl proveden v rámci projektu s názvem „Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR“, který CVVM provádí pravidelně v rozmezí 3-4 let. Další podkapitola se věnovala infomačním pramenům, ze kterých žáci mohou čerpat informace. Zmíněné jsou praktiky středních škol, podle kterých žáky jednotlivé školy zvou ke studiu na jejich školách, jejich nabídky, ale i požadavky a řada výhod za výborné studijní výsledky.

Cílem praktické části bakalářské práce bylo zjištění informovanosti žáků devátých tříd o možnostech vzdělání na SOU a SOŠ v konkrétním regionu. Provedla jsem dotazníkové šetření na dvou základních školách v regionu Praha: na ZŠ Jana Wericha v Praze 17 – Řepích a ZŠ Plamínkové v Praze 4 - Pankrác. Díky vstřícnému přístupu pedagogických pracovníků těchto škol jsem dostala příležitost své šetření realizovat a výsledky analyzovat. Celkem jsem zanalyzovala odpovědi 83 žáků devátých tříd, z nichž bylo 36 chlapců a 47 dívek. Dotazník obsahoval celkem 10 otázek, z nichž bylo 7 otázek uzavřených, 1 polouzavřená a 2 otázky otevřené. Všechny se zaměřovaly na informace, ze kterých bylo patrné, jak žáci při volbě povolání postupovali, jak se dostávali k informacím, kterou školu zvolili, jaký je jejich přístup ke studiu na odborných školách. Zjištění bylo takové, že mnoho z žáků volí studium na SOŠ nebo SOU a skoro nikdo netrpí předsudky vůči studiu tohoto typu. Naopak většina žáků považuje studium zakončené nejen maturitní zkouškou,

ale i státní závěrečnou zkouškou s výučním listem za nespornou výhodu. Očekávají od toho lepší uplatnění na trhu práce a lepší pracovní pozice s vyššími platy, ovšem nemálo z nich plánuje založit vlastní firmu v oboru. Nejpopulárnější a nejlukrativnější je mezi žáky mužského pohlaví považován obor informačních technologií. Mezi žákyněmi převládá obecnější studium na Obchodních akademiích a práce s fotografií a designem.

Můžeme tedy říct, že informovanost žáků vybraných pražských škol o studiu na odborných školách je více než uspokojivá. Informační zdroje plní svou funkci dobře, žáci mají většinou jasnou představu o tom, kterou školu chtějí studovat a v jakém oboru se chtějí po studiu uplatnit. Méně pozitivní je fakt, že poměrně malé procento žáků plánuje studium na vysoké škole. Většina se chystá získávat praxi v oboru hned po ukončení středního vzdělání a doplnění vysokoškolského studia nepovažují za absolutní nutnost. Připouští ale, že pokud budou vysokou školu potřebovat, nebude dle jejich názoru vůbec složité si takové vzdělání doplnit později. Žáci oborů se zaměřením na elektrotechniku jsou dobře informováni o dalších doplňujících možnostech vzdělání, jako jsou různé vyhlášky apod.

Tuto práci považuji za přínosnou pro žáky, které volba povolání teprve čeká, a nejsou si jisti možnostmi, koho oslovit s prosbou o radu či ze kterých internetových a tištěných zdrojů čerpat. Tento text jim může být inspirací a podporou při řešení tohoto problému.

5 Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- BĚLOHLÁVEK, F. *Osobní kariéra*, Praha: Grada, 1994, ISBN 80-85427-24-9.
- BERNÝ, L. CIPROVÁ, J. MERTIN, V. *Poradce k volbě povolání: pro výchovné poradce a učitele ZŠ*. Praha: Josef Raabe, 2002, ISSN 1801-8440.
- ČAČKA, O. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospělých s faktory optimalizace*. Brno: Doplněk, 2000, ISBN 1081-171-2000.
- FRIEDMANN, Z. (ed.) *Člověk a svět práce na 2. stupni ZŠ*. Josef Raabe, 2007, ISSN 1802-44513.
- HARTL, P, HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*, Praha: Portál, 2009, ISBN 97-8807-367-5691.
- HLAĎO, P. *Aby děti nastoupily do správného vlaku. Rodina a škola*, roč. 54, č. 2 (únor 2007), ISSN 0035-7766.
- HORSKÁ, V., ZEMÁNKOVÁ, H. et al. *Volba: příručka pro učitele*. Most: Hněvín, 2002, ISBN 80-902651-3-8.
- HOSKOVEC a spol. *Psychologie ve světě práce*, 2003, Praha: Karolinum, ISBN 80-246-0448-5
- JEŘÁBEK, J. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání: s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením*, Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2005 ISBN 80-870-0002-1
- Kirovová, I. (2007). *Kariéra v souvislosti s přechodem k postindustrialismu*. Ostrava: Ostravská univerzita, ISBN 978-80-248-1667-8
- KIROVOVÁ, I. (2011). *Nová kariéra a kariérní poradenství*. In H. Urychová, J. Čihounková, & L. Krupička (Eds.), *Aktuální problémy vysokoškolského poradenství* (102-106). Brno: Asociace vysokoškolských poradců, ISBN 978-80-260-11098-9
- KOHOUTEK *Základy užité psychologie*, 2002, Praha: CERM, ISBN: 80-214-2203-3
- KOŠČO, J. *Psychologické poradenstvo v školskom a profesionálnom vývine : Teoretické a spoločenské predpoklady*, Bratislava: SPN, 1971

MAYEROVÁ a RŮŽIČKA *Sociologie v ekonomické praxi*, 2001, Plzeň: Západočeská univerzita, ISBN 80-7082-834-X

MEZERA, A., *Pro jaké povolání se hodím?*, Praha: Computer Press, 2002, ISBN 80-7226-651-9.

MILKOVICH, G. T., & BOUDREAU, J. W. *Řízení lidských zdrojů*, 1993, Praha: Grada, ISBN 80-85623-29-3

MOJŽÍŠEK, L. *Pracovní výchova, polytechnické vzdělání a profesionální orientace : Systém a subsystémy pracovní výchovy*. 1981, Brno, ISBN 978-80-244-2915-1

POSPÍŠILOVÁ a TYŠER *Výchovné poradenství*, Hněvín, 2003, ISBN 978-80-247-1174-4

PRUDKÝ a kol. *Studie o hodnotách*, 2010, Praha: Academia, ISBN 978-80-7380-266-0

PRŮCHA a spol., *Pedagogický slovník*, Praha Portál 1998. ISBN 80-7178-252-1

PUCOVÁ, V., et al. *Orientace ve světě práce: příručka pro učitele*, Most: Hněvín 2003, ISBN 80-86654-02-8.

ŘÍČAN *Psychologie osobnosti, obor v pohybu*, 2007, Praha: Grada, ISBN 978-80-247-1174-4

SCHEIN, E. (1978). *Career dynamics: matching individual and organizational needs.*, MA: Addison-Wesley, ISBN 978-02-010-6834-4

STRÁDAL, J. *Praktické činnosti pro 6. - 9. ročník základních škol: Člověk a svět práce*, Praha: Fortuna, 2001, ISBN 80-7168-778-2.

STRÁDAL, J. *Praktické činnosti pro 6. - 9. ročník základních škol: Člověk a svět práce*. Praha: Fortuna, 2001. ISBN 80-7168-778-2.

STRÁDAL, J., NOUZOVÁ, Z. *Příprava žáků pro profesní orientaci: metodická příručka pro učitele základních škol*, Praha: Sociologické nakladatelství, 1995, ISBN 80-85850-20-6.

upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením, Praha: Výzkumný ústav VENDEL, Š. (2008). *Kariérní poradenství*. Praha: Grada, ISBN 978-80-247-1731-9

Internetové zdroje

www.vedeme.cz/pro-vedeni/kapitoly-vedeni/65-teorie-motivace/85-teoriemotivace.html

www.dspace.cuni.cz

<http://www.nuov.cz>

<http://www.nuov.cz>

<http://www.vuppraha.cz>

<http://www.csvs.cz>

<http://www.uiv.cz>

<http://www.ippp.cz>

<http://www.nvf.cz>

<http://www.icm.cz>

<http://www.portal.mpsv.cz>

<http://www.vupsv.cz>

<http://www.infoabsolvent.cz>

http://www.portal.mpsv.cz/sz/local/cv_info/skoly

<http://www.skoly-kurzy.cz>

<http://www.atlasskolstvi.cz>

<http://www.stredniskoly.cz>

<http://www.vzdelani.cz>

www.managementmania.com

www.cvvm.soc.cas.cz

m.mcpraha16.cz/dny-otevrenych-dveri-v-ucilisti-1.html

Baruch, Y. (2004). *Transforming careers: from linear to multidirectional career paths*.

Career Development International, 9(1), 58-73, dostupné

z www.researchgate.net/publication/235287145_Transforming_careersfrom_linear_to_multidirectional_career_paths Oranizational and individual perspectives

Baruch, Y., & Peiperl, M. (1997). High flyers: glorious past, gloomy present, any future?. Career Development International, dostupné z www.wmwraindinsight.com/doi/abs/10.1108/13620439710187990

Volba povolání [online]. 2008. Dostupné z: www.vychova-vzdelavani.cz

HLAŘO, Peter. Volba povolání. Volba povolání [online]. 31.12.2008 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: www.vychova-vzdelavani.cz

Vyhláška MŠMT 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. In Sbírka zákonů : Česká republika. 2005, roč. 2005, č. 20, s. 490-492. Dostupný z www.msmt.cz/uploads/soubory/sb020_05.pdf

Vyhláška MŠMT 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků. In Sbírka zákonů: Česká republika 2005, §8 odst. 1. Dostupný z www.msmt.cz/file/35913

6 Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam obrázků:

Obr. 1 Systém podpory žáků při volbě povolání, str. 13

Obr. 2 Očekávané výstupy a učivo Světa práce, str. 16

Obr. 3 Provázanost jednotlivých úrovní poradenských služeb při volbě povolání, str. 17

Obr č. 4 Maslowovy hierarchie potřeb, str. 22

Obr. č. 5 McClellandova teorie potřeby úspěchu, str. 23

Obrázek č. 6: Kariérový postup v organizacích na modelu podle E. H. Scheina, str. 30

Obr č. 7 Reklama, str. 34

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Prestiž povolání (průměrné bodové hodnocení) v letech 2004-2016, str. 25

Seznam grafů:

Graf č. 1 pohlaví str. 38

Graf č. 2: Chlapci – volba školy str. 40

Graf č. 3: Dívky – volba školy str. 40

Graf č. 4: Chlapci – volba oboru, str. 41

Graf č. 5: Dívky – volba oboru, str. 41

Graf č. 6: Odpověď č. 3 – chlapci

Graf č. 7: Odpověď č. 3 – dívky

Graf č. 8: Odpověď c)

Graf č. 9: Odpověď č. 4 – chlapci, str. 44

Graf č. 10: Odpověď č. 4 – dívky, str. 44

Graf č. 11: Odpověď č. 5 – chlapci, str. 45

Graf č. 12: Odpověď č. 5 – dívky, str. 45

Graf č. 13: Odpověď č. 6 – chlapci, str. 46

Graf č. 14: Odpověď č. 6 – dívky, str. 46

- Graf č. 15: Odpověď č. 7 – chlapci, str. 47
- Graf č. 16: Odpověď č. 7 – dívky, str. 47
- Graf č. 17: Odpověď č. 8 – chlapci, str. 48
- Graf č. 18: Odpověď č. 8 – dívky, str. 48
- Graf č. 19: Odpověď č. 9 – chlapci, str. 49
- Graf č. 20: Odpověď č. 9 – dívky, str. 49
- Graf č. 21: Odpověď č. 10 – chlapci, str. 51
- Graf č. 22: Odpověď č. 10 – dívky, str. 51

7 Seznam příloh

Příloha č. 1: Návrh dotazníku

Příloha č. 2: Vzor dotazníku č.1

Příloha č. 3: Vzor dotazníku č.2

8 Přílohy

Příloha č. 1: Vzor dotazníku

Dotazník pro žáky 9. tříd ZŠ o výběru jejich dalšího studia

POKYNY

Předem děkuji za tvůj čas při vyplňování tohoto krátkého dotazníku a pravdivé označení odpovědí. U tebou vybrané odpovědi zakroužkuj písmeno, které tuto odpověď označuje. U otázek, kde písmeno není odpověď dopiš do prostoru pod otázkou.

DOTAZNÍK

Pohlaví:

- a) Dívka
- b) Chlapec

Napiš, na jaký typ školy a obor se hlásíš (např. SOŠ – obor sociální činnost, SOU – obor gastronomie, všeobecné gymnázium....)

- 1. Volba
- 2. Volba

Ve výběru školy:

- a) Jsem měl/a hned jasno.
- b) Musel/a jsem si zjišťovat, jaké mám možnosti.
- c) S výběrem mi poradil někdo jiný (na řádek dopiš kdo) _____

Školy, kam se hlásím, jsem si vybíral/a sám/a.

- a) Ano
- b) Ne

Školu nebo stejný či podobný obor na jiné škole studoval někdo z mého okolí.

- a) Ano
- b) Ne

Chtěl/a bych mít stejné vzdělání jako někdo z mých blízkých, protože je mým vzorem.

- a) Ano
- b) Ne

Dotazník pro žáky 9. tříd ZŠ o výběru jejich dalšího studia

Myslíš si, že učňovské obory jsou pro lidi, kteří se neradi učí?

- a) Ano
- b) Ne

Máš již nějakou praktickou zkušenost s oborem, který chceš studovat?

- a) Ano
- b) Ne

Od střední školy očekávám:

- a) Kvalitní vzdělání, abych se později mohl/a stát skutečným odborníkem/odbornicí v daném oboru
- b) Očekávám standardní vzdělání s průměrným výsledkem
- c) Považuji to pouze za nutnost, abych měl/a dokončené vzdělání

Co chceš dělat po absolvování středního vzdělání? Napiš, jakou máš představu o dalším studiu či zaměstnání:

Dotazník pro žáky 9. tříd ZŠ o výběru jejich dalšího studia

POKYNY

Předem děkuji za tvůj čas při vyplňování tohoto krátkého dotazníku a pravdivé označení odpovědí. U tebou vybrané odpovědi zakroužkuj písmeno, které tuto odpověď označuje. U otázek, kde písmeno není odpověď dopiš do prostoru pod otázkou.

DOTAZNÍK

Pohlaví:

- a) Dívka
b) Chlapec

Napiš, na jaký typ školy a obor se hlásíš (např. SOŠ – obor sociální činnost, SOU – obor gastronomie, všeobecné gymnázium....)

1. Volba *Střední škola - technická*
2. Volba *SS - osvětlní*

Ve výběru školy:

- a) Jsem měl/a hned jasno.
 b) Musel/a jsem si zjišťovat, jaké mám možnosti.
c) S výběrem mi poradil někdo jiný (na řádek dopiš kdo) _____

Školy, kam se hlásím, jsem si vybíral/a sám/a.

- a) Ano
b) Ne

Školu nebo stejný či podobný obor na jiné škole studoval někdo z mého okolí.

- a) Ano
b) Ne

Chtěl/a bych mít stejné vzdělání jako někdo z mých blízkých, protože je mým vzorem.

- a) Ano
b) Ne

Dotazník pro žáky 9. tříd ZŠ o výběru jejich dalšího studia

Myslíš si, že učňovské obory jsou pro lidi, kteří se neradi učí?

a) Ano

b) Ne

Máš již nějakou praktickou zkušenost s oborem, který chceš studovat?

a) Ano

b) Ne

Od střední školy očekávám:

a) Kvalitní vzdělání, abych se později mohl/a stát skutečným odborníkem/odbornicí v daném oboru

b) Očekávám standardní vzdělání s průměrným výsledkem

c) Považuji to pouze za nutnost, abych měl/a dokončené vzdělání

Co chceš dělat po absolvování středního vzdělání? Napiš, jakou máš představu o dalším studiu či zaměstnání:

- 1- chtěla bych být animátorkou, mimo ČR. Nebo detektivkou.
- 2- ráda bych pracovala pro PČR MV - jízdní policie

Dotazník pro žáky 9. tříd ZŠ o výběru jejich dalšího studia

POKYNY

Předem děkuji za tvůj čas při vyplňování tohoto krátkého dotazníku a pravdivé označení odpovědí. U tebou vybrané odpovědi zakroužkuj písmeno, které tuto odpověď označuje. U otázek, kde písmeno není odpověď dopiš do prostoru pod otázkou.

DOTAZNÍK

Pohlaví:

- a) Dívka
b) Chlapec

Napiš, na jaký typ školy a obor se hlásíš (např. SOŠ – obor sociální činnost, SOU – obor gastronomie, všeobecné gymnázium....)

1. Volba *Uměleckopřemyslová škola na Hřebčíně - učitelka malba*
2. Volba *Umělecká propagáčnická škola KOSO - propagáčnické výtvarní
etvi.*

Ve výběru školy:

- a) Jsem měl/a hned jasno.
b) Musel/a jsem si zjišťovat, jaké mám možnosti.
c) S výběrem mi poradil někdo jiný (na řádek dopiš kdo) _____

Školy, kam se hlásím, jsem si vybíral/a sám/a.

- a) Ano
b) Ne

Školu nebo stejný či podobný obor na jiné škole studoval někdo z mého okolí.

- a) Ano
b) Ne

Chtěl/a bych mít stejné vzdělání jako někdo z mých blízkých, protože je mým vzorem.

- a) Ano
 b) Ne

Dotazník pro žáky 9. tříd ZŠ o výběru jejich dalšího studia

Myslíš si, že učňovské obory jsou pro lidi, kteří se neradi učí?

a) Ano

b) Ne

Máš již nějakou praktickou zkušenost s oborem, který chceš studovat?

a) Ano

b) Ne

Od střední školy očekávám:

a) Kvalitní vzdělání, abych se později mohl/a stát skutečným odborníkem/odbornicí v daném oboru

b) Očekávám standardní vzdělání s průměrným výsledkem

c) Považuji to pouze za nutnost, abych měl/a dokončené vzdělání

Co chceš dělat po absolvování středního vzdělání? Napiš, jakou máš představu o dalším studiu či zaměstnání:

Upřímně si nemyslím že budu dělat to na jaký obor jde. Stát se měm učitelky, v této době si myslím není tak špatné si něco dodělat. Proto si myslím že je to možné že si vezmu muže se statkem a polem a budu starat o krávy ů.

Ala ~~tráha~~ rád bych si to představovala dat tráha katárku a mám vlastní salónek.